POTENCIJALI RURALNOG RAZVOJA OPĆINE SVETI IVAN ŽABNO

Atlija, Davor

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Križevci college of agriculture / Visoko gospodarsko učilište u Križevcima**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:185:710379

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

Repository Križevci college of agriculture - Final thesis repository Križevci college of agriculture

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Davor Atlija, student

POTENCIJALI RURALNOG RAZVOJA OPĆINE SVETI IVAN ŽABNO

Završni rad

Križevci, 2019.

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Preddiplomski stručni studij *Poljoprivreda*

Davor Atlija, student

POTENCIJALI RURALNOG RAZVOJA OPĆINE SVETI IVAN ŽABNO

Završni rad

Povjerenstvo za obranu i ocjenu završnoga rada:

1. dr. sc. Kristina Svržnjak , prof.v.š., predsjednica Povjerenstva
2. dr. sc. Sandra Kantar, prof.v.š., mentorica i članica Povjerenstva
3. dr.sc. Silvije Jerčinović, v.pred., član Povjerenstva

Križevci, 2019.

SADRŽAJ

1. UVOD 1

2. PREGLED LITERATURE 2

2.1.Geografski položaj općine Sveti Ivan Žabno 4

2.2. Povijest općine Sveti Ivan Žabno 5

2.3. Prirodna i kulturna obilježja općine Sveti Ivan Žabno 6

2.4. Demografska obilježja i ljudski resursi 9

3. MATERIJALI I METODE 13

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA KROZ RESURSE OPĆINE SVETI IVAN ŽABNO 15

4.1.Infrastruktura 15

4.1.1. Prilagodbe i unapređenja infrastrukture 16

4.2. Gospodarstvo 19

4.2.1. Obrtništvo i trgovačka društva 20

4.2.2. Poljoprivreda i šumarstvo 21

4.2.3. Turizam 22

4.3. Društvene djelatnosti 25

4.3.1. Općinska uprava 26

4.3.2. Odgojno-obrazovne ustanove 27

4.3.3. Kulturne udruge 27

4.3.4. Sportske udruge 28

4.3.5. Zdravstvo i socijalna skrb 29

4.3.6. Vatrogasna zajednica 29

4.4. Potencijali ruralnog razvoja općine Sveti Ivan Žabno 30

4.4.1. Mogućnosti ruralnog razvoja općine kroz natječaje LAG-a „Prigorje“ 33

4.4.2. Potencijali ruralnog razvoja općine kroz mjere Ministarstva poljoprivrede 34

5. ZAKLJUČAK 37

6. LITERATURA: 39

7. PRILOZI..... 40

1. UVOD

Ruralno područje zauzima oko 93% ukupnog područja Republike Hrvatske. Ruralna područja, na kojem obitavaju ruralna društva, prepoznatljiva su po tome što ih karakterizira prirodno okruženje, seoski okoliš, mala naselja i sela, zaseoci, izdvojena obiteljska poljoprivredna gospodarstva, te poljoprivreda kao posebna primarna djelatnost. Također, ruralna područja zauzimaju više od 77% prostora EU (47% poljoprivrednog zemljišta i 30% šuma) i u njima živi približno polovica stanovništva EU, poljoprivredne zajednice i ostali stanovnici[1]. Republika Hrvatska, uključujući urbani i ruralni dio administrativno je podijeljena na dvadeset županija i grad Zagreb, a za ovaj rad je važna Koprivničko-križevačka županija koja je smještena na sjeverozapadu Hrvatske. Koprivničko-križevačku županiju čine tri grada i dvadeset dvije općine, a jedna od njih je Općina Sveti Ivan Žabno.

Život i razvoj u ruralnom području općenito, imaju vrlo važnu ulogu u društvenom i ekonomskom razvoju jedne države. Iako danas sve veći broj ljudi odlazi iz ruralnih područja postoji niz mogućnosti na kojima se temelji razvoj ruralne sredine. Stoga, **predmet** ovog završnog rada su potencijali ruralnog razvoja općine Sveti Ivan Žabno kroz opis najznačajnijih prirodnih, kulturnih i ekonomskih resursa, društvenih djelatnosti, te projekata i programa koji potiču ruralni razvoj općine te unaprjeđuje život stanovnika.

Cilj rada je prikazati i analizirati postojeće potencijale općine Sveti Ivan Žabno u kontekstu ruralnog razvoja, provedbe aktivnosti i projekata.

Svrha rada je da se istraživanjem istaknu važni pokazatelji trenutnog socio-ekonomskog stanja razvoja općine Sveti Ivan Žabno kako bi se u perspektivi mogli bolje iskoristiti postojeći potencijali. Autor rada pretpostavlja da će rad pomoći u razvijanju nekih budućih strategija i akcijskih planova razvoja općine Sveti Ivan Žabno.

[1] http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-631_hr.htm

2. PREGLED LITERATURE

U ovom djelu biti će objašnjeni pojmovi ruralni razvoj, ruralni prostor, selo, općina, potencijal, LAG, infrastruktura i kulturno-povijesna baština, koji su važni za bolje razumijevanje teme. **Ruralni razvoj** kao koncept podrazumijeva integralni i višesektorski te održivi razvoj ruralnog (negradskog) prostora. Integralni, odnosno cjelovit razvoj ruralnih područja bitan je zbog diverzifikacije ruralne ekonomije koja se u vrijeme suvremenih strukturnih procesa i zbivanja suočava s brojnim problemima poput depopulacije, starenja stanovništva, fosilizacije pejzaža te generalno sve lošijim socio-ekonomskim pokazateljima koji čine ovaj prostor pasivnim i nepoželjnim za život. Diverzifikacija ruralnog gospodarstva ključna je iz razloga što čini preduvjet demografske stabilizacije koja pak, predstavlja, osnovu za održivost svih komponenti razvoja[2].

Ruralni razvoj sadrži u sebi važan pojam, a to je pojam "ruralnost", odnosno "ruralni kompleks". „Ruralni kompleks" sastoji se pak od tri dimenzije: **selo** (prostorna - položaj, unutarnja organizacija naselja; društvena - odnosi među društvenim skupinama, društvene institucije; duhovna - vjerovanja, obrazovanost, vrijednosti), **poljoprivreda** (kao zanimanje, agrarna struktura) i **okoliš** (prirodni i kultivirani). Ruralni razvoj označava shvaćanje o objektivnim promjenama struktura ovih dimenzija, i to onakvih kakve se planiraju, očekuju i priželjkuju, sa što manje nekontroliranih utjecaja i neočekivanih posljedica (u protivnom, može se govoriti o ruralnim promjenama kao neplaniranim procesima i nenadanim posljedicama). Ruralni razvoj je proces planiranih stvarnih promjena u ruralnim prostorima, koji obuhvaća i svijest o njima. On pretpostavlja postojanje nekih općenitijih odrednica o razvoju na nacionalnoj ili (globalnoj) svjetskoj razini, koje određuju mjesto ruralnosti, te ciljeve i smisao ruralnog razvoja, pa on kao takav znači (a) promjenu odnosa prema ruralnosti i (b) promjenu mjesta ruralnoga spram nacionalne ili globalne perspektive (Cifrić, 1999).

Prema Defilippisu (2005) pojam **ruralni prostor** je relativno nov pojam koji se upotrebljava u opisivanju prostora koji nije gradski ili urbani. Prema administrativnim kriterijima gradska naselja spadaju u urbana područja, dok općine odnosno jedinice lokalne samouprave i sva naselja u njoj spadaju u ruralna područja. Ruralnim prostorom ili ruralnim područjem smatraju se ona u kojima je u sadašnjosti ili bližoj prošlosti bio dominantan ekstenzivan način

[2] http://www.hmrr.hr/hr/ruralni-razvoj/sto-je-to-ruralni-razvoj

iskorištavanja zemljišta, posebice putem poljoprivrede i šumarstva, ona u kojima dominiraju mala naselja nižeg stupnja centraliteta s izraženom povezanošću izgrađenog i prirodnog pejzaža te koja većina lokalnog stanovništva smatra ruralnima, ona koja potiču životni stil što počiva na kohezivnom identitetu temeljenom na uvažavanju okoliša i vlastitog života kao dijela jedne cjeline (Lukić, 2010). Bez ruralnog prostora nema ruralnog razvoja.

Nadalje, u ruralnom prostoru nalaze se razni oblici naselja kao što su manji gradovi, naselja, sela i slično. **Selo** je prostor izvan grada, zemlja, polje. U suvremenoj jezičnoj praksi prevladava ovo drugo značenje. Riječ selo, prema nekim mišljenjima, nastala je od dviju slavenskih riječi indoeuropskoga podrijetla: korijena *sed-* (usp. lat. *sedere:* sjediti, nastaniti se; lat. *sella:* sjedenje < **sedla*) i slavenskog oblika bez *d* (*selo:* polje, zemlja, srodno s lat. *solum:* tlo, zemlja). Selo se može definirati kao manja ljudska naseobina u kojoj pretežno žive poljoprivrednici. U ovom radu selo se odnosi na Sveti Ivan Žabno i na ostala sela koja se nalaze u općini. Selo Sveti Ivan Žabno je rjeđe naseljeno od grada, u njemu je obično manje stanovnika, a socijalni prostor nije kontinuirano organiziran[3].

Općina je temeljna jedinica lokalne samouprave (u daljnjem tekstu JLS) na području na kojem djeluje neki lokalni sustav upravljanja; lokalna zajednica u kojoj se ostvaruje izravna aktivnost i povezanost ljudi radi zadovoljavanja potreba i interesa na osnovi prostorne bliskosti[4]. U ovom radu općina se odnosi na općinu Sveti Ivan Žabno koja uključuje naselje Sveti Ivan Žabno i okolna sela.

S obzirom na to da se u radu govori o potencijalima konkretne općine bitno je istaknuti da riječ **potencijal** dolazi od riječi latinske riječi potentialis i općenito označava ukupnost snage, moći, mogućnosti i sposobnosti[5].

Lokalne akcijske grupe (u daljnjem tekstu LAG) su tijela osnovana u EU i namijenjena podršci ruralnih regija. LAG-ovi objedinjuju predstavnike malih i srednjih poduzeća, lokalne samouprave, neprofitnih organizacija i drugih dionika iz različitih sektora, koji se zajedno dogovaraju u cilju razvoja njihove regije. LAG je pravna osoba s usvojenim statutom, definiranim ciljevima i usvojenom lokalnom razvojnom strategijom te mogućnošću da novi zainteresirani dionici mogu lako pristupiti. Na osnovu usvojene strategije razvoja područja LAG-a, LAG objavljuje natječaje za dodjelu sredstava, savjetuje, administrira, procjenjuje i

[3] http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=55307
[4] http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=45221
[5] http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=49735

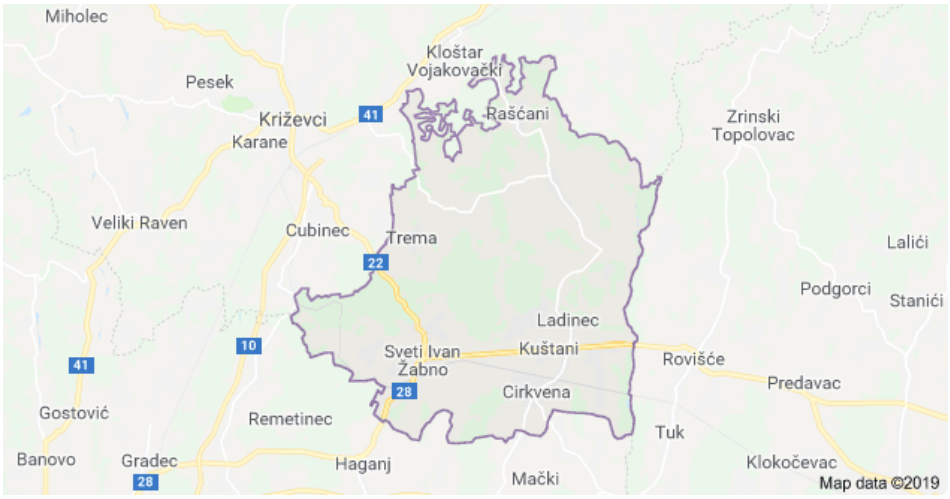
bira projekte koji će se financirati. Osim toga, bavi se i drugim aktivnostima poput informiranja, obuke, savjetovanja te provođenja konkretnih aktivnosti[6]. LAG-ovi su od velike važnosti za ruralni razvoj pojedinih ruralnih područja, konkretno ruralnog razvoja općine Sveti Ivan Žabno. Da bi se ruralno područje poput općine Sveti Ivan Žabno razvijalo, potrebna je infrastruktura. **Infrastruktura** je skup djelatnosti s pripadajućim građevnim objektima i opremom koji omogućuju nesmetan opći poslovni razvoj te djelatnosti od općega društvenog interesa. Infrastruktura se dijeli na **gospodarsku** i **negospodarsku** (društvenu). Gospodarska infrastruktura obuhvaća promet, energetiku, sustav telekomunikacija i komunalnih djelatnosti, te sve djelatnosti koje su izravno vezane uz poslovne procese. Negospodarska infrastruktura obuhvaća djelatnosti koje na posredan način pridonose razvoju poslovnih aktivnosti, a bez kojih bi proces reprodukcije bio nemoguć, te one koje izravno utječu na kakvoću individualnog i društvenog života (školstvo, zdravstvo, znanost, kultura, socijalna zaštita, državna uprava). Pravni i politički sustav također su jedna vrsta institucionalne infrastrukture[7]. Za analizu razvoja Svetog Ivana Žabno važno je uzeti u obzir i kulturno-povijesnu baštinu. **Kulturno-povijesna baština** je naslijeđe fizičkih artefakata i nematerijalnih atributa neke grupe ili društva koje čini ostavštinu prošlih generacija, te se brižno čuva u sadašnjosti kako bi bilo ostavljeno u naslijeđe za dobrobit budućim generacijama[8].

2.1.Geografski položaj općine Sveti Ivan Žabno

Općina Sveti Ivan Žabno (Slika 1.) smještena je na brežuljkastom kraju nadmorske cca 110 metara, deset kilometara udaljenosti od grada Križevaca u jugozapadnom dijelu Koprivničko-križevačke županije. Kraj oko Svetog Ivana Žabna i okolice prostire se na najzapadnijim obroncima Bilogore, koja se spušta sve do rijeke Glogovnice. U nekim starim zemljopisima, brežuljci oko Svetoga Ivana Žabna nazivaju se „Sveto Ivanjsko humlje“ (Šramek, 1995). Prema prirodno-geografskoj regionalizaciji Hrvatske ovaj prostor pripada jugozapadnom dijelu Panonske mega regije. Područje općine Sveti Ivan Žabno na istoku graniči s općinom Rovišće, na jugu s općinama Farkaševac i Gradec, a na sjeveru s Gradom Križevci. Južna granica općine ujedno je i granica Koprivničko-križevačke županije sa Zagrebačkom županijom, odnosno općinama Farkaševac i Gradec. Područje Općine Sveti Ivan Žabno se prostire na površini od

[6] https://www.terra-liburna.hr/sto-je-lag/
[7] http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=27419
[8] http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=59130

106,60 km² (10.660 ha), odnosno 6,10% ukupne površine Županije (koja iznosi 1.746,80 km²) (Šramek, 1995).

Slika 1. Karta općine Sveti Ivan Žabno

Izvor: https://www.google.hr/maps/

2.2. Povijest općine Sveti Ivan Žabno

Kontinuitet života i naseljavanja ljudi na prostorima oko Svetoga Ivana Žabna može se pratiti od pred više od 7000 godina. Najstariji povijesni nalazi potvrđuju naseljenost ovih prostora već od mlađeg kamenog doba, brončanog doba, pa do srednjeg vijeka. Arheološko nalazište na mjestu današnjeg naselja Brezovljani predstavlja jedno od najbogatijih nalazišta sopotske kulture (2800.- 2650. g.p.k.), tzv. brezovljanski tip sopotske kulture. Vrijedni su i brojni antički nalazi i u samom središtu Svetog Ivana Žabna, oko župne crkve. U povijesnim dokumentima Sveti Ivan Žabno se prvi put spominje već 1201. godine kao Xabiniza. Naziv Sveti Ivan također je vrlo star i spominje se već 1323.g. Godine 1871. ukinuta je Vojna krajina, a svu vlast je preuzela civilna uprava. Osnovana je Bjelovarsko- križevačka županija. Ta županija bila je podijeljena u dvije podžupanije, križevačku i bjelovarsku. Godine 1866. reorganizirana je politička uprava u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji. Križevci i Bjelovar imali su svoje kotareve. Na području kotara Križevici uređena je Općina Sveti Ivan Žabno koja je 1894. (Slika 2.) obuhvaćala sela Sveti Ivan Žabno, Predavec, Brezovljani, Poljana, Gračina, Bukovje, Cirkvena, Kenđelovac, Markovac, Rovišće, Kraljevac, Kovačevac, Buzadovac, Tučenik, Cubinec, Kuštani, Novi Glog, Cepidlak, Remetinec i neke zaselke. Nakon Drugog svjetskog rata u Svetom Ivanu Žabnu formirana je općina koja je bila u okviru Kotara Križevci. Ona je 1962 ukinuta i uključena u općinu Križevci i Vrbovec. Početkom XIII stoljeća dotadašnje Žabno (Sabnicha) dobilo je puni naziv Sveti Ivan Žabno, tj. onda kada je sagrađena crkva Svetog Ivana

Krstitelja. 30.srpnja 1954. Izvršno vijeće Sabora Hrvatske ukinulo je naziv Sveti Ivan. Skupština općine Križevci 21. lipnja 1990. ponovno je vratila mjestu puno ime Sveti Ivan Žabno. Općina Sveti Ivan Žabno je sve do 1993. godine bila u sklopu bivše općine Križevci, te se navedene godine osamostalila, ali nažalost općina nema svoju službenu zastavu ni službeni grb kao ostale općine. Svoj dan koji je ujedno i dan župe Svetog Ivana Krstitelja slavi 24. lipnja svake godine[9].

Slika 2. Sveti Ivan Žabno 1894. godine

Izvor: http://osiz.hr/

2.3. Prirodna i kulturna obilježja općine Sveti Ivan Žabno

Prirodna obilježja ili geografske značajke su geografski elementi (sastav i reljef zemljišta, klima, vode, tlo, život na zemlji. Reljef općine se može podijeliti na sjeverni i južni. Sjeverni je brežuljkast, viši i uzdiže se i više od 110 metara, nadmorske visine, a južni je ravan, na nadmorskoj visini između 100 i 102 metara. Ova dva dijela ovoga reljefa u najvećem području dijeli željeznička pruga Sv. Ivan Žabno-Bjelovar (Šramek, 1995). Sve površinske i izvorske vode odvode Velika i Glogovnica, a obje rječice utječu u rijeku Česmu. Brojni su pritoci, potoci i potočići ovih dviju rječica. Pritoci Velike su Čvrstec sa Bliznom, Konjska, Žabnica i Cirkvena, a pritoci Glogovnice na području općine su potoci Tremovača i Lubena (Šramek, 1995). Pod gospodarskim šumama je na području Općine Sveti Ivan Žabno 1.068 ha, što je 10% površine Općine. Šumama u državnom vlasništvu na području Općine Sveti Ivan Žabno gospodari Šumarija Križevci. Glavna obilježja klime Općine Sveti Ivan Žabno je umjereno topla klima u kojoj nema suhog razdoblja tijekom godine i oborine su jednoliko razdijeljene na cijelu godinu. Najsuši dio godine javlja se u hladno godišnje doba. Najviše oborina, prema višegodišnjim

[9] http://osiz.hr/o-opcini/zabno/povijest

praćenjima ima u svibnju, srpnju i kolovozu, a između njih je sušno razdoblje. Temperatura najhladnijeg mjeseca kreće se iznad -3°C, ljeta su svježa, sa srednjom mjesečnom temperaturom najtoplijeg mjeseca ispod 22°C. Oborine su pravilno raspoređene tijekom cijele godine i u vegetacijskom razdoblju padne od 53 do 57 % oborina. Maksimum oborina javlja se tijekom lipnja, dok se u listopadu odnosno studenom, javlja sekundarni maksimum. Najmanje količine oborina padnu tijekom siječnja ili veljače (Šramek, 2009).

Kulturno-povijesnu baštinu općine Sveti Ivan Žabno čine najvrjedniji spomenici sakralne arhitekture, koji su zakonom zaštićeni spomenici kulture a to župna crkva Svetog Ivana Krstitelja u Svetom Ivanu Žabnu te crkva Sv. Julijane u Tremi jedna je od rijetkih ranobaroknih sakralnih građevina iz 16. i 17. st. koja je očuvala svoj prvotni izgled, kao župna crkva spominje se od 1667. g. do 1879. g. Župna crkva Sv. Petra u Svetom Petru Čvrstecu prvi puta se spominje kao župna crkva 1334.g no od nje su ostali samo poneki ostaci (zvonik- kula ispred pročelja). Crkva Pohođenja Marijina u Cirkveni (Slika 3.) nalazi se u središtu naselja, prvi puta se spominje već 1306.g. (Šramek, 1995).

Slika 3. Crkva Pohođenja Marijina u Cirkveni

Izvor: http://osiz.hr/fotogalerija/opcina/cirkvena

Također je važno spomenuti spomen ploču: Sjećanje na osnivanje prve hrvatske stočarske udruge.

Slika 4. Sjećanje na osnivanje prva hrvatske stočarske udruge

Izvor: http://osiz.hr/zanimljivosti/opcina/simentalac

U općini Sveti Ivan Žabno, u selu Brezovljani, nalazi se najpoznatije arheološko nalazište i zakonom zaštićeni spomenici kulture. Prilikom radova na proširenju ceste 1971. god. u Prvim Brezovljanima odnosno Mihajlicima[10] slučajno su otkriveni razni keramički i litički materijali, a među nalazima se posebno izdvajaju ulomci keramike ukrašeni crvenim i oker slikanjem te mala keramička stilizirana figurica žene koja je predstavljala Veliku Božicu Majku (Šramek, 1995).

Slika 5. Nalazište u Brezovljanjima

Izvor: http://osiz.hr/zanimljivosti/opcina/nalazite-brezovljani

[10] Zaseok sela Brezovljana.

2.4. Demografska obilježja i ljudski resursi

Općina Sveti Ivan Žabno u svom sastavu ima ukupno 16 naselja: Brdo Cirkvensko, Brezovljani, Cepidlak, Cirkvena, Hrsovo, Kenđelovec, Kuštani, Ladinec, Markovac Križevački, Novi Glog, Predavec Križevački, Rašćani, Sveti Ivan Žabno, Sveti Petar Čvrstec, Škrinjari i Trema. Prema popisu stanovništva iz 2011.godine ukupan broj stanovnika prema naseljima općine Sveti Ivan Žabno iznosi ukupno 5.222 stanovnika (Tablica 1.) Također, prema Popisu stanovništva iz 2011. godine na području općine Svetog Ivana Žabna u posljednjih 10 godina zabilježen je pad broja stanovnika s 5.628 stanovnika 2001. godine na 5.222 stanovnika 2011. godine (Tablica 2.) pri čemu je prvenstveno smanjeno doseljavanje, a povećano iseljavanje stanovništva u gradove ili u inozemstvo, veća stopa mortaliteta, a manji stopa nataliteta. Kako je na prostoru Općine Sveti Ivan Žabno prema popisu stanovništva 2011. godine živjelo 5.222 stalnih stanovnika, gustoća naseljenosti iznosila je 48,99 stanovnika po km^2 što je manje od prosjeka Koprivničko-križevačke županije (66,1 st/km^2), a manje i od prosjeka Republike Hrvatske (78,1 st/km^2). U nastavku će se prikazati ukupan broj stanovnika prema naseljima općine te kretanje stanovnika prema godinama.

Tablica 1. Ukupan broj stanovnika prema naseljima općine Sveti Ivan Žabno

Ime naselja	**Ukupno**
Brdo Cirkvensko	156
Brezovljani	305
Cepidlak	155
Cirkvena	574
Hrsovo	268
Kenđelovac	164
Kuštani	116
Markovac Križevački	147
Novi Glog	144
Predavec Križevački	111
Rašćani	130
Sveti Ivan Žabno	1.199
Sveti Petar Čvrstec	603
Škrinjari	212
Trema	786
	5.222

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011. godine

Iz Tablice 1. vidljivo je da najviše stanovnika u općini ima naselje Sveti Ivan Žabno, zatim naselje Trema, a najmanje stanovnika ima naselje Predavec Križevački.

Tablica 2. Kretanja broja stanovnika općine Sveti Ivan Žabno prema godinama

Godina	Broj stanovnika
1991	6.000
2001	5.628
2011	5.222

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 1991., 2001. i 2011. godine

Kao što je vidljivo iz tablice 2. negativni demografski procesi nisu mimoišli ni općinu Sveti Ivan Žabno, gdje je zabilježen pad od 1991. do 2011. godine za 778 stanovnika bez obzira što se u razdoblju 1995. do 2000. godine doseljavao veliki broj stanovnika iz Bosne i Hercegovine[11]. Zbog zapostavljanja poljoprivrede kao strateške djelatnosti, a stanovništvo na području općine Sveti Ivan Žabno tradicionalno se bavi poljoprivrednom proizvodnjom, mlađe stanovništvo potražilo je svoju priliku za bolji život u većim i perspektivnijim sredinama kao što su Križevci, Bjelovar, Zagreb pa čak i u inozemne zemlje kao što su Njemačka i Irska. Sljedeći podaci (Tablica 3.) prikazuju nacionalnu strukturu općine Sveti Ivan Žabno.

Tablica 3. Nacionalna struktura općine Sveti Ivan Žabno

Nacionalnost	Broj stanovnika	%
Hrvati	5.151	98,64
Albanci	2	0,038
Crnogorci	2	0,038
Česi	3	0,057
Mađari	1	0,019
Rusi	1	0,019
Slovenci	1	0,019
Srbi	29	0,55
Ostali	6	0,11
Izjasnili se u smislu vjerske pripadnosti	7	0,13
Ne izjašnjavaju se	4	0,08
Nepoznato	15	0,29
Ukupno	**5.222**	**100**

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011. godine

[11] Podatak iz Šramekove knjige Izvori Života (2005) o nekoliko Hrvata iz Bosne i Hercegovine nakon ratnih razaranja doseljava u Općinu Sveti Ivan Žabno.

Iz tablice 3. se može vidjeti da prema popisu stanovništva 2011. godine 98,64% stanovnika općine Sveti Ivan Žabno čine pripadnici hrvatske nacionalnosti [12]. U nastavku slijede podatci koji prikazuju kontingente stanovništva po spolu u općini Sveti Ivan Žabno.

Tablica 4. Kontingenti stanovništva općine Sveti Ivan Žabno 2011. godine

	2011.
Ukupno	5.222
Muškarci	2.554
Žene	2.668
0-6 godina	344
0-14 godina	810
0-17 godina	987
0-19 godina	1.129
Žensko fertilno stanovništvo (15-49 god)	1.089
Radno sposobno stanovništvo (15-64 god)	3.373
60 i više godina	1.330
65 i više godina	1.039
75 i više godina	485
Prosječna starost	42,3
Indeks starenja	117,8
Koeficijent starosti	25,5
Ukupno	5.222

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011. godine

Iz tablice je vidljivo je da su žene zastupljenije od muškaraca u ukupnom broju i to za 114 u odnosu na muškarce. Također, vidljivo je da je prosječna starost stanovnika općine 42,3 godine,

[12] Predstavnici srpske nacionalnosti čine 0,55% stanovnika i također treba naglasiti da su oni drugi narod po broju stanovnika u općini. Dok treći narod, čine nepoznato udjelom 0,29 % , a to su narodi nepoznate nacionalnosti, koje prema ustavu, Republika Hrvatska ih ne priznaje kao nacionalnost ili kao narod. Zanimljiv podatak je da su se u općini 7 stanovnika 0,13% izjasnili u smislu vjerske pripadnosti, a to znači da su se odrekli svoje nacionalisti i izabrali vjeru za izjašnjavanje i za obilježavanje njihovog identiteta.

što je veće od prosjeka Republike Hrvatske koji iznosi 41,7 godina[13]. Indeks starenja u općini iznosi 117,8 % što je više od indeksa starenja Republike Hrvatske koji iznosi 115,7%. Radno sposobnog stanovništva ima oko 64,59%. U nastavku slijedi prikaz strukture stanovništva prema obrazovnom postignuću.

Tablica 5. Struktura stanovništva prema obrazovnom postignuću staro od 15 godina

Ukupno	Bez škole	1-3 razreda osnovne škole	4-7 razreda osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktor znanosti	Nepoznato
4.412	90	93	206	2.178	1.630	100	101	2	12
%	2,04	2,11	4,46	49,37	36,94	2,27	2,29	0,05	0,27

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011. godine

Iz tablice 5. je vidljivo da u Općini Sveti Ivan Žabno dominira stanovništvo s niskim obrazovnim postignućem. Od ukupnog broja stanovnika, u kategoriju stanovnika s obrazovnim postignućem spadaju oni koji su završili 1-3 razreda (2,11%) i 4-7 razreda osnovne škole (4,46%.), a samo 49,37 % je završilo osnovnu školu, što je polovica od ukupnog broja stanovnika općine. Tek je 36,94 % završilo srednju školu. Također, u Žabnu živi 2,27% stanovnika koji su završili visoku školu, a sveučilišni studij završilo je 2,29% stanovnika. Doktora znanosti ima tek 0,05 %. Zaključno, obrazovna postignuća stanovnika Svetog Ivana Žabno predstavljaju potencijal kojeg treba jačati.

[13] https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2018/07-01-03_01_2018.htm

3. MATERIJALI I METODE

Za potrebe ovoga rada korišteni su sekundarni i primarni izvori podataka koji se odnose na potencijale ruralnog razvoja općine Sveti Ivan Žabno. Sekundarni izvori su knjige, časopisi, web stranice, stručni i znanstveni članci te strategija općine Sveti Ivan Žabno, a primarni izvori su podaci dobiveni intervjom i anketom. Najviše su korišteni sekundarni izvori podataka, odnosno knjige autora Šrameka, velikog znalca svetoivanjskog kraja i njegovih kulturnih obilježja. Knjige koje u najvećoj mjeri sadržajno doprinose poznavanju ovoga kraja su: Hrvatska marvogojska udruga u Svetome Ivanu Žabnu (1992), Slike prošlosti: Sveti Ivan Žabno i okolica (1995), Dobrovoljno vatrogasno društvo Sveti Ivan Žabno (2002), Izvori života: naseljavanje svetoivanjskog kraja od neolitika do danas (2005.), Nepoznato o poznatom: mali turistički vodič kroz svetoivanjski kraj (2009) i Naše selo, naši ljudi (2015).

Također, proveden je anketni upitnik s načelnikom općine Sveti Ivan Žabno gospodinom Nenadom Bošnjakom u listopadu 2018. godine u njegovom uredu u općinskoj zgradi u Uredu načelnika općine, koji je dao podatke o Svetom Ivanu Žabno i okolici. Popunjavanje anketnog upitnika odvijalo se pismenim putem, a na sva pitanja iz anketnog upitnika dobiveni su odgovori. **Anketni upitnik** je organizirano ispitivanje ili prikupljanje podataka o nekom političkom, socijalnom, ekonomskom ili drugom pitanju, raspoloženju javnoga mišljenja i slično[14]. **Anketni upitnik** podijeljen je u dva dijela. Prvi dio sadrži pitanja o infrastrukturi i opremljenosti gdje se navode pitanja o geografskim karakteristikama i prostornom izgledu sela, stambenoj i komunalnoj opremljenosti, privrednom obilježju naselja i strukturi stanovnika, privrednim organizacijama, zdravstvu, školstvu, kulturnim ustanovama, sportskim objektima, društvima i udruženjima, trgovinama te ugostiteljstvu i ostalim uslugama. Drugi dio anketnog upitnika govori o obnovi i razvoju sela, raznim problemima u selu, svečanostima, organizacijama koje poboljšavaju unaprjeđenje razvoja sela i općine te osobama koje se bave razvojem sela. Također se uspoređuje život u selu u odnosu na razdoblje prije 10 godina, istražuju se problemimi u selu od prije 20 godina te jesu li isti prisutni danas i koje mjere se poduzimaju da se problemi riješe. To je jedini upitnik koji daje snimku stanja socio-ekonomskog okvira konkretnog sela, a i same time općine. Na osnovu dobivenih odgovora i podataka koncipirani su neki dijelovi završnog rada.

Kako bi bili bolje objašnjeni potencijali ruralnog razvoja općine Sveti Ivan Žabno (u sljedećim poglavljima) proveden je intervju s voditeljem LAG-a Prigorje gospodinom Brankom

[14] http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=2842

Gačakom. Intervju se podrazumijeva kao jedna od najraširenijih metoda prikupljanja podataka i provodi se na način da istraživač osmisli određen broj pitanja i postavi ih osobi za koju smatra da odgovara profilu osobe koja bi njemu mogla dati odgovore na postavljena pitanja. Način bilježenja odgovora individualan je i ovisi o želji istraživača, a najčešće je to pisanje odgovora na papir ili snimanje razgovora uz dozvolu ispitanika[15]. Intervju s voditeljem LAG-a trajao je oko sat vremena i to od 13.00 do 14.00 sati u svibnju 2019. u prostorijama LAG-a. Pitanja su bila vezana za LAG Prigorje i mogućnosti općine da iskoristi LAG za razvoj. Za potrebe provedbe intervjua odgovori su zabilježeni audio snimačem na mobilnom telefonu.

[15] http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=27678

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA KROZ RESURSE OPĆINE SVETI IVAN ŽABNO

U ovom poglavlju prikazani su najrelevantniji resursi vezani za temu istraživanja, na temelju podataka iz anketnog upitnika.

4.1.Infrastruktura

U svim naseljima postoji električna mreža kojoj svi imaju pristup. Javna rasvjeta je provedena u svim naseljima, a trenutačno se radi na njenoj obnovi u pojedinim naseljima. Cestovna infrastruktura zadovoljava sve potrebe. Vodovodna, plinovodna i kanalizacijska mreža otpadnih i oborinskih voda nije u potpunosti provedena na svim područjima općine. Telefoni i internet su dostupni u svim naseljima, a uređen je redoviti komunalni odvoz smeća. Općina također raspolaže sa školskim i predškolskim objektima, zdravstvenim stanicama, veterinarskim stanicama, ljekarnom i poljoprivrednom apotekom. Općina raspolaže s trgovinama u svakom naselju, a postoje i knjižnice u sklopu osnovnih škola. Infrastruktura u posljednjih nekoliko godina na području općine doživljava obnovlja i modernizira sve svoje sadržaje, osobito nakon promjene lokalne vlasti 4. lipnja 2017. godine. Glavni strateški cilj općine Sveti Ivan Žabno je podizanje razine kvalitete života i zaštita okoliša, kroz razvoj i unapređenja infrastrukture (Tablica 6.).

Tablica 6. Strateški cilj općine Sveti Ivan Žabno

STRATEŠKI CILJ	**PODIZANJE RAZINE KVALITETE ŽIVOTA I ZAŠTITA OKOLIŠA**
Prioritet 1	**Razvoj i unaprjeđenje infrastrukture**
Mjera 1.1.1	Razvoj infrastrukture na ruralnim područjima
Mjera 1.1.2.	Izgradnja i modernizacija prometnica
Mjera 1.1.3.	Izgradnja i uređenje javnih površina
Prioritet 2	**Razvoj društvene infrastrukture**
Mjera 1.2.1.	Izgradnja, obnova i opremanje objekata u sustavu odgoja i obrazovanja
Mjera 1.2.2.	Razvoj sporta i sportske infrastrukture
Mjera 1.2.3.	Unaprjeđenje razine urbaniteta naselja

Izvor: Prostorni plan općine Sveti Ivan Žabno

Obnavljanje i razvoj infrastrukture (prometne), prema riječima načelnika *„ predstavlja najbolji način rješavanja svih problema poljoprivrednog stanovništva omogućavajući im njihovo kretanje, također je važna i za razvoj turizma. Donošenjem strateškog cilja općine i prostornog plana omogućuje se financiranje razvoja i unapređenje infrastrukture općine, iz EU fondova i sufinanciranje na državnoj i županijskoj razini te međuopćinsku suradnju.“*

4.1.1. Prilagodbe i unapređenja infrastrukture

Snabdijevanje vodom prostora općine Sveti Ivan Žabno vrši se putem „Grupnog vodovoda Križevci“. Snabdijevanje južnog dijela općine Sveti Ivan Žabno ostvareno je vezom na vodospremu „Bukovje“ koja je ostvarena izgradnjom cjevovoda Križevci – Poljana Križevačka - Brezovljani – Sveti Ivan Žabno u Trgu Karla Lukaša te u Ulici Republici (Slika 6.) sve do naselje Cirkvene pa i dalje cjevovodom prema Bjelovaru sve do naselja Markovac Križevački.

Slika 6. Gradnja vodovoda u Ulici Republici

Izvor: Vlastita fotografija

Kako se vodoopskrba spomenutog južnog dijela općine Sveti Ivan Žabno ne bi mogla osigurati bez dodatnog podizanja pogonskog tlaka, izgrađena je precrpna stanica[16] „Brezovljani“. Precrpnom stanicom osigurana je uspostava zadovoljavajućih pogonskih tlakova, kao i buduće punjenje planiranog vodotornja projektiranog u sjevernom dijelu naselja Sveti Ivan Žabno. Snabdijevanje vodom sjevernog dijela općine Sveti Ivan Žabno također je ostvareno gradnjom vodotornja (Slika 7.) u Svetome Ivanu Žabnu u njegovom zaseoku Habijanci, suradnjom Hrvatskih voda i tvrtkom Radnik, čija je izgradnja financiranja od sredstava Ministarstava

[16] Postrojenje za podizanje tekućina s niže razine na višu. U vodoopskrbnom sustavu crpna stanica služi za crpenje vode iz bunara, rijeka, nisko položena izvora te za potiskivanje u vodospremnik.

regionalnog i ruralnog razvoja Republike Hrvatske u vrijednosti od 3.000.000,00 kuna. Načelnik općine rekao je da je...*" ovo najbitniji dio za to područje zbog opskrbe vodom."*

Slika 7. Vodotoranj u Svetome Ivanu Žabnu

Izvor: http://osiz.hr/

U općini je pokrenuto saniranje i asfaltiranje županijskih, lokalnih i nesvrstanih cesta u suradnji sa županijom zbog toga što je Općina Sveti Ivan Žabno s gradovima Križevcima, Vrbovcem, Bjelovarom i Čazmom povezana cestovnim prometom. Smještena je na transverzali Prigorje – Moslavina – Bilogora (Šramek, 1995.). Sanirane su ceste u naselju Brezovljani, Cirkveni, Škrinjarima, Svetome Ivanu Žabnu, Hrsovu, Markovcu Križevačkom, a asfaltiranje u Cepidlaku, Predavacu Križevačkom, Tremi, u Svetome Ivanu Žabnu u ulicama Šofići, Paramlinskoj, Lanišću te u zaseoku Habijanci. Osim saniranja i asfaltiranja cesta, obnovljen je nogostup na Trgu Karla Lukaša, koje je financirano od vlastitih sredstava, te također radi modernizacije prometnica i zbog čestih prometnih nesreća na području Općine u centru naselja Svetog Ivana Žabno izgrađen je kružni tok financiran od sredstava iz Koprivničko-križevačke županije (Slika 8.)

Slika 8. Izgrađeni kružni tok

Izvor : http://osiz.hr/

Općina Sveti Ivan Žabno na početku je imala lošu željezničku povezanost koja se temeljila na željezničkoj pruzi Bjelovar – Križevci. Željezničkih stanica ima u naseljima Hrsovo, Cirkvena, Sveti Ivan Žabno, Škrinjari i Brezovljani. No, nakon odluke Ministarstva mora, prometa i infrastrukture pokrenuta je gradnja željezničke pruge Sveti Ivan Žabno-Gradec, koje je sufinancirano iz sredstava EU fondova (Slika 9.). Tijekom gradnje željezničke pruge u Svetome Ivanu Žabnu srušena je stara i izgrađena je nova željeznička stanica (Slika 10.), dok je u Škrinjarima željeznička stanica obnovljena. Nakon završetka izgradnje željezničke pruge, Općina će nakon dugog vremena napokon biti željeznički povezana s gradom Zagrebom, čime će se olakšati putovanje prema gradu Zagrebu.

Slika 9. Tabla koja ukazuje da je projekt izgradnje željezničke pruge sufinancirala EU

Izvor: *Vlastita fotografija*

Slika 10 . Nova željeznička stanica u Sveti Ivan Žabno

Izvor: Vlastita fotografija

Osim razvoja prometnih infrastruktura prema riječima načelnika „ *glavni prioriteti općine su razvoj društvene infrastrukture te izgradnja i uređenje javnih površina općine od kojih je najznačajnija obnova i izgradnja novog parka u Svetom Ivanu Žabno u suradnji s komunalnim poduzećem PARK d.o.o.“.* Tijekom obnove i izgradnje novog parka obnovljen je stari bunar, postavljenje su nove klupe i pametne klupe tvrtke Steora. Isto tako, obnovljena je zgrada općinskog vijeća i Vatrogasni dom Svetog Ivana Žabno. Otpočela je izgradnja dječjeg vrtića kod Osnove škole „Grigor Vitez“ u suradnji s tvrtkom Radnik, čiji je projekt u potpunosti financiran sredstvima EU, a vrijedan je 7,6 milijuna kuna. Dječji vrtić će puno pomoći mladim roditeljima i demografskoj slici općine, zbog toga što sad oba roditelja mogu biti zaposlena jer postoji ustanova koja će skrbiti i čuvati njihovu djecu dok oni rade.

4.2. Gospodarstvo

Kao glavne gospodarske djelatnosti na području Općine Sveti Ivan Žabno ističu se: poljoprivreda, prerađivačka industrija, graditeljstvo, prijevoz i skladištenje, trgovina na veliko i malo te pružanja smještaja. Prema riječima načelnika *„Općina Sveti Ivan Žabno je danas razvijenija od drugih manjih općina u Županiji“*. Nakon promjene lokalne vlasti i stupanja na dužnost novog načelnika 4. lipnja 2017. godine, općina se počinje razvijati. Daljnjem razvoju gospodarstva prema mišljenju načelnika: „*značajno će pridonijeti proces investicijskog ulaganja koji će biti omogućen dijelom i provedbom Strateškog razvojnog programa i korištenjem potencijalnih sredstava EU fondova“*. Općina Sveti Ivan Žabno ima brojne prilike

za gospodarski razvoj općine, kao što su odlična povezanost općine s ključnim cestovnim prometnicama u Republici Hrvatskoj i paneuropskim koridorima te vrlo povoljan geografski položaj i blizina tržišta kao što je glavni grad Zagreb te ostali regionalni centri (Križevci, Bjelovar, Koprivnica). Također, općina ima kvalitetan i očuvan okoliš, koji osigurava odlične uvjete za razvoj seoskog turizma i za daljnji razvoj lovnog turizma te za razvoj ekološke poljoprivrede. Općina ima niže cijene zemljišta u odnosu na obližnja središta (Križevci, Vrbovec, Bjelovar i ostala središta) te lokacije za razvoj gospodarstva. Zbog toga, općina može izgraditi gospodarsku zonu u koju se mogu smjestiti proizvođači i investitori. Moguće je povećati i broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koji će svoje proizvode i usluge moći plasirati u Zagrebu koji je relativno blizu. Također, općina kroz uključivanje u razne programe i mjere poticanja ruralnog razvoja na razini EU, države, Koprivničko-križevačke županije te sa suradnjom LAG-om „Prigorje“ ima još više potencijala za bolji gospodarski razvoj.

4.2.1. Obrtništvo i trgovačka društva

Obrtnik je fizička osoba koja samostalno i trajno obavlja jednu ili više gospodarskih djelatnosti radi postizanja dobiti/dohotka koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu[17]. Prema podacima iz Obrtnog registra za 2017. godinu na području Općine Sveti Ivan Žabno posluje 63 obrtnika te je ulaganje u obrtničku infrastrukturu svakako jedno od važnijih mjera u pogledu razvoja. Prema riječima načelnika općine „ *obrtništvo na području općine Sveti Ivan Žabno, ali i u cijeloj RH, je u konstantnom padu zadnjih nekoliko godina pa je svako investicijsko ulaganje za očuvanje obrtništva dobro došlo“.*

Trgovačko društvo je privatnopravna zajednica osoba nastala pravnim poslom radi postizanja zajedničkoga cilja. Trg. društvima u užem smislu smatraju se društva cilj kojih je vođenje poduzeća radi ostvarenja dobiti, pa se u njih ubrajaju javno trg. društvo, komanditno društvo, dioničko društvo (d. d.), društvo s ograničenom odgovornošću (d. o. o.) i gosp. interesno udruženje[18]. U Općini Sveti Ivan Žabno je prema podacima za 2016. godinu iz Registra poslovnih subjekata Hrvatske gospodarske komore registrirano 108 trgovačkih društava.

Danas u općini ima nekoliko značajnih obrtničkih i trgovačkih društava kao što su: Pilane TPS Grupe i More d.o.o., Natron-produkt, SGS Matanović, Špar, PPK, Cvjećarna Dalija, Agroboss, Jakšinić i Automehaničarski obrt Zoran Javor, trgovina CRO-PROM, osiguranje Euroherc (Romanić).

[17] http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=44647
[18] http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=62220

4.2.2. Poljoprivreda i šumarstvo

Poljoprivreda je jedna od najznačajnijih gospodarskih djelatnosti općine Sveti Ivan Žabno. Nositelji poljoprivredne djelatnosti na području općine su obiteljska poljoprivredna gospodarstva. Treba također spomenuti da se, pored navedene proizvodnje, većina domaćinstava bavi uzgojem žitarica, industrijskog i krmnog bilja i to najviše za svoje potrebe. Prema riječima načelnika...“ *80,35% stanovništva je direktno vezano za neku poljoprivrednu djelatnost i ostvaruje prihode koje ulaže u novu proizvodnju i kojima podmiruje životne potrebe“*. S obzirom na stanje u poljoprivredi i cijene poljoprivrednih proizvoda te nekontroliranog uvoza raznih poljoprivrednih proizvoda svakakve kvalitete, poljoprivrednici ostvaruju skromne prihode. Prema popisu poljoprivrede iz 2003. godine Državnog zavoda za statistiku na području Općine Sveti Ivan Žabno postoji 1.268 poljoprivrednih kućanstava s ukupno 6.152,67 ha poljoprivrednog zemljišta, što u prosjeku iznosi 4,85 ha po kućanstvu. Općina Sveti Ivan Žabno raspolaže ukupno sa 6.152,67 ha poljoprivrednih površina, a u privatnom vlasništvu je 4.951,97 ha. Obrađeno je ukupno 5.445,49 ha poljoprivrednih površina to jest 88,51%. Potencijali za razvitak poljoprivrede su raspoložive površine poljoprivrednog zemljišta visokog stupnja ekološke očuvanosti koja može zadovoljiti vrlo zahtjevne kriterije proizvodnje zdrave hrane, ekstenzivno korištenje poljoprivrednih površina u dosadašnjoj ratarskoj i stočarskoj proizvodnji, uređene zemljišne površine. Za korištenje ovih potencijala postoje ozbiljne prepreke u broju aktivnih poljoprivrednika i naročito nepovoljnoj dobnoj strukturi poljoprivrednog stanovništva, izrazito slab rast proizvodnje što ukazuje da se nove tehnologije slabo uvode i upotrebljavaju, a pad stočarske proizvodnje ukazuje na problem staračkih domaćinstava na selu koja više ne drže stoku, a novih investicija u farme gotovo da i nema. Također, postoje dobri uvjeti za intenziviranje gospodarskog rasta na osnovi intenzivnog iskorištavanja šumskog fonda. U prostornom smislu, na ovom području treba isključiti svaku mogućnost lociranja kapitalnih objekata i djelatnosti koje ostvaruju negativan utjecaj na okoliš. Također treba istaknuti da su poljoprivredne parcele usitnjene i nisu pogodne za veću organiziranu proizvodnju. Na području Općine prema popisu poljoprivrednih domaćinstava iz 2003. godine ima 8.685 parcela poljoprivrednog zemljišta, što znači da je prosječna veličina parcele manja od 1 hektara (0,71 hektara). Od 1268 stanovnika koji se bave poljoprivredom samo 14 njih je upisano u Upisnik poljoprivrednika i žive samo od poljoprivredne proizvodnje. To su OPG Hajduković, OPG Gidić, OPG Koščević, OPG Ferenčina, OPG Vrhovski, OPG Kušec, OPG Pintić, OPG Pasariček, OPG Babić koji se bave stočarskom proizvodnjom, OPG Komljenović prodaja peradi i jaja, OPG Bekić proizvodnja, odnosno uzgoj povrća, OPG Jurić prodaja voća, OPG Matos i OPG Čavlović uzgoj pčela. Pod gospodarskim šumama je na

području Općine Sveti Ivan Žabno 1.068 ha, što je 10% površine Općine. Šumama u državnom vlasništvu na području općine Sveti Ivan Žabno gospodari Šumarija Križevci[19].

4.2.3. Turizam

Općina Sveti Ivan Žabno kroz svoju tradiciju i očuvanje kulturnih običaja svakako je jedan od potencijalnih centara razvoja ruralnog turizma u ovom području. Očuvanjem tradicionalnih događanja te uvođenjem novih trendova ruralnog turizma broj zainteresiranih se svake godine povećava. Općina je bogata prirodnim ljepotama te pruža velike mogućnosti za lov, ribolov, biciklizam, a također je bogata raznim tradicionalnim manifestacijama na kojima se zasniva razvoj ruralnog turizma i povećanje broja hrvatskih i stranih turista (Šramek, 2009). Turističku ponudu Općine Sveti Ivan Žabno čine: izletište Novak Cepidlaki i Sportsko-rekreacijski centar Cili. U naselju Cepidlak koji je u blizini mjesta Sveti Ivan Žabno, smješteno je Obiteljsko izletište „Novak“ (Slika 11.). Od Zagreba je udaljeno samo 40 km pa je to ujedno mjesto idealno za jednodnevne izlete u prirodi. Na imanju se nalazi restoran koji raspolaže sa 400 sjedećih mjesta i bogatom gastronomskom ponudom. U sklopu imanja „Novak“ nalazi se dječje igralište s ljuljačkama, klackalicama, pješčanikom i ostalim sadržajima koji vesele najmlađe te mali zoološki vrt s konjima i ostalim prekrasnim životinjama. U parku ispred restorana nalaze se preko 200 godina stari predmeti kojim su se ljudi nekada služili u svakodnevnom životu [20].

Slika 11. Obiteljsko izletište „Novak“

Izvor: Vlastita fotografija

[19] http://osiz.hr
[20] https://izletistenovak.weebly.com/o-nama.html

Idealnu destinaciju za aktivni odmor predstavlja Sportsko-rekreacijski centar Cili (Slika 12.) koji djeluje od 2000. godine. U želji promoviranja sporta i turizma na području općine aktivno djeluje Tenis klub Žabno sa mogućnošću korištenja dva zemljana terena koji su okruženi drvećem te pružaju gotovo cjelodnevni hlad i asfaltnim terenom na kojem je izuzev tenisa moguća i organizacija nogometa, košarke i drugih sportskih aktivnosti. Svi tereni imaju noćnu rasvjetu što pruža poseban ugođaj igre. Za dodatnu zabavu i rekreaciju obiteljskog karaktera postoji i malo dječje igralište te viseća kuglana. Uz igrališta postoji natkriven objekt sa terasom za posjetioce i igrače. Moguće je iznajmiti svu potrebnu opremu (rekete, lopte, tenisice, samopucajući top-izbacivač loptica ...), individualno ili skupno organiziranje škole tenisa. Također, može se iznajmiti cjelokupni sportsko - rekreacijski centar u svrhu proslava rođendana, obljetnica, domjenaka i sl. zbivanja, uz korištenja plinskog roštilja po želji. Sportsko – rekreacijska ponuda upotpunjena je turističkim smještajem u zasebnom trosobnom apartmanu „Mir“ kategoriziranom s tri zvjezdice. Uz apartman postoji parkiralište, terasa i ograđen prostor za kućne ljubimce. U blizini nalazi se šuma, lovište, lovačka kuća, te poljski putevi za bicikliranje i šetnju[21].

Slika 12. Sportsko-rekreacijski centar Cili

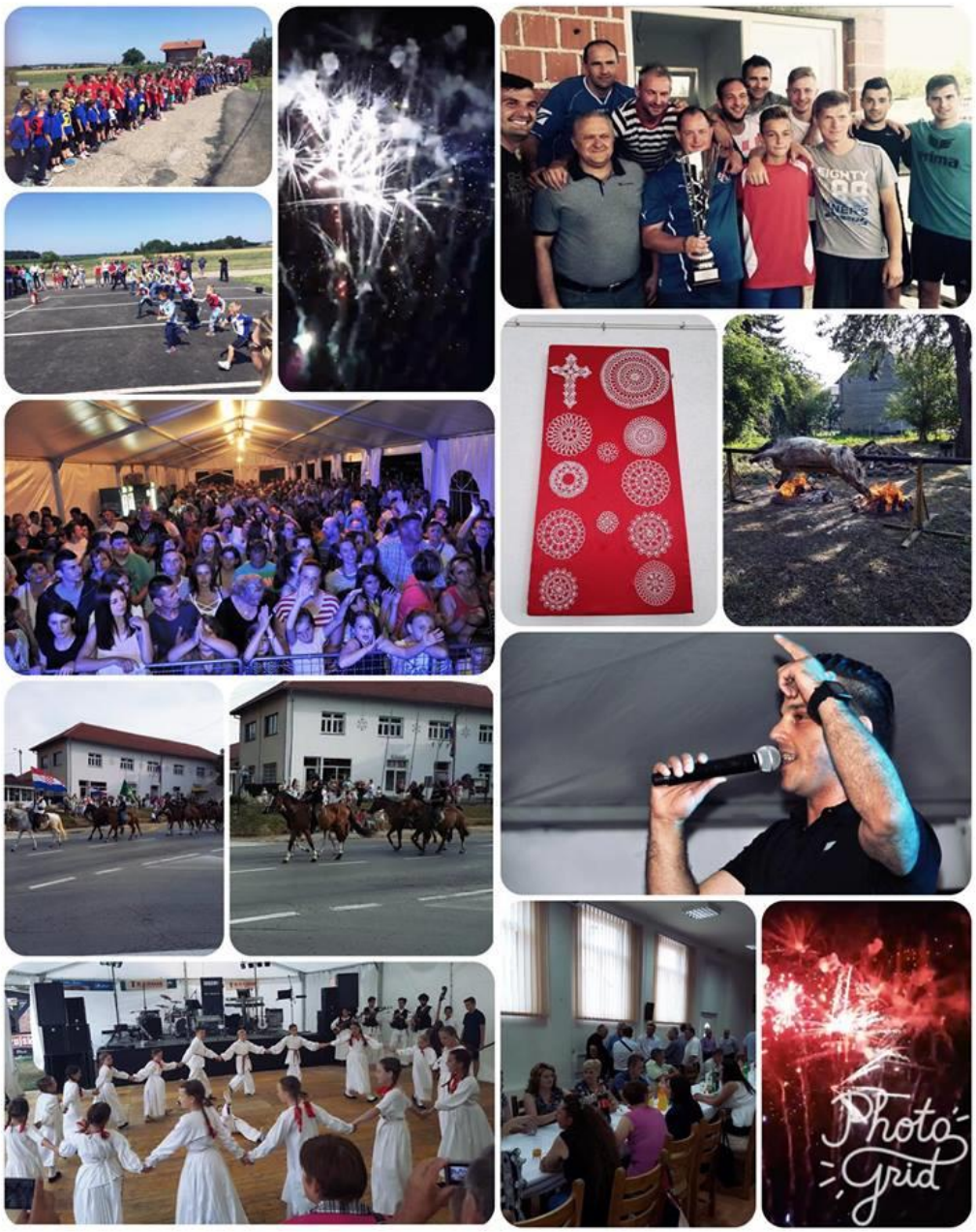
Izvor:http://osiz.hr/tenis-klub-zabno/

Osim apartmana Mir tu su ostali turistički smještaji koji pridonose razvoju ruralnog turizma općine, a to su: Kuća za odmor Mirna u naselju Brdo Cirkvensko, Bakina kuća u Tremi i Vila

[21] http://osiz.hr/tenis-klub-zabno

Gold u naselju Sveti Ivan Žabno. Kao što je već navedeno, u Općini se odvijaju brojne manifestacije, no prema Šrameku (2009) većina manifestacija vezana je uz katoličke blagdane, stoga se na taj dan održava prošćenje[22]. Za vrijeme blagdana *Pohođenja Blažene Djevice Marije* u Cirkveni, 2. srpnja odvija se sveto misno slavlje, održavaju razne izložbe poput izložbe starih slika naselja Cirkvene, i igra se nogometni turnir ispred Vatrogasnog doma u Cirkveni[23]. Za vrijeme održavanja manifestacije *Dani Batata* u Cirkveni degustira se hrana od batata npr. kruh, kolači, slanci, pite, torte. Od velikog značaja općine su Svetoivanjski dani, odnosno Dan općine Sveti Ivan Žabno koji se održava 24. lipnja na dan blagdana Svetoga Ivana Krstitelja, a to je ujedno i dan kada se općina osamostalila od općine Križevci. Svetoivanjski dani (Slika 13.) traju tri dana od 21. do 24. lipnja i tijekom tri dana općina postaje zabavno i kulturno središte. Održavaju se razni koncerti, misno slavlje, folklorni nastupi KUD-a Tomislava i KUD-a Stari Graničar, sportska natjecanja (nogometni turnir kod nogometnog kluba NK Tomislav), tradicionalna parada konjskih zaprega i jašića , razne izložbe te svetoivanjski vatromet (Šramek, 2009).

[22] Misno slavlje vezano za crkvu i crkvene blagdane, može se definirati kao okupljanje puka uz crkvenu proslavu ili procesiju. - https://hr.wikipedia.org/wiki/Pro%C5%A1tenje
[23] Trgovina na malo, prodaja sitnica.

Slika 13. Svetoivanjski dani

Izvor: http://osiz.hr/aktualno/opcina/prosalava

Također, obilježava se i *blagdan Petrova* u Svetom Petru Čvrstec, gdje se održava sveto misno slavlje, sportska natjecanja i razne izložbe.

4.3. Društvene djelatnosti

Pod društvenim djelatnostima podrazumijeva se društveni život koji se odvija u različitim društvenim ustanovama u općini Sveti Ivan Žabno. Prema riječima načelnika općine „*društvene ustanove predstavljaju izuzetno važan segment društvenog života, koji je u neposrednoj*

interakciji s ostalim oblicima života, pa je neupitna potreba njihovog razvitka, budući da su one u funkciji općeg razvoja". Taj segment zahtijeva kolektiv i izravno i neizravno zajedništvo udruga i zadruga, podsustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, obrazovanja te objekte i institucije koje promiču društveni život općine, a to su: općinska uprava, odgojno-obrazovne ustanove, kulturne udruge, sportske udruge, zdravstvena i socijalna skrb te vatrogasna zajednica. Razvitkom društvenih ustanova u općini se otvaraju brojne mogućnosti kao što je veća mogućnost korištenja sredstava EU fondova u svrhu zaštite kulturne baštine te sufinanciranje projekata iz EU fondova, razvoj informacijskih tehnologija te osposobljavanje i edukacija stanovništva za potrebe gospodarstva.

4.3.1. Općinska uprava

Prema riječima načelnika, „*općina ima Općinsko vijeće s 15 vijećnika kojim predsjeda predsjednik Općinskog vijeća"*. Općinsko vijeće predstavničko je tijelo građana i tijelo lokalne samouprave koje donosi akte u okviru djelokruga općine te obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom. Prema Satutu, Općinsko vijeće osniva stalne ili povremene odbore i druga radna tijela u svrhu pripreme odluka i sastanci se vrše u općinskoj zgradi (Slika 14).

Slika 14 . Općinska zgrada

Izvor: Vlastita fotografija

Izvršno je tijelo općine općinski načelnik koji obavlja izvršne poslove. Za obavljanje upravnih, stručnih i administrativno-tehničkih poslova neposredno vezanih za rad i funkcioniranje Općinskog vijeća i drugih tijela općine zadužen je Jedinstveni upravni odjel. To su razni poslovi iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave, tj. poslovi lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno

gospodarstvo, briga o djeci, socijalna skrb, primarna zdravstvena zaštita, odgoj i osnovno obrazovanje, kultura, tjelesna kultura i sport, zaštita potrošača, zaštita i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarna i civilna zaštita, promet na općinskom području, ostali poslovi sukladno posebnim zakonima.

4.3.2. Odgojno-obrazovne ustanove

Na području Općine Sveti Ivan Žabno od strane Osnovne škole „Grigor Vitez“ organiziran je program predškolskog odgoja. Općina financira program provođenja predškolskih aktivnosti koje provodi odgojitelj, a program se odvija u prostorima OŠ „Grigor Vitez“ i Područnim školama Cirkvena, Sveti Petar Čvrstec i Trema dva puta tjedno.[24] Na području općine Sveti Ivan Žabno postoji Osnovna škola “Grigor Vitez“ , koja je smještena u samom sjedištu naselja Sveti Ivan Žabno i područne škole u Cirkveni, Svetom Petru Čvrstecu i u Tremi. Osnovna škola u Svetom Ivanu Žabnu je osmogodišnja škola u kojoj je nastava organizirana od prvog do osmog razreda, a školu pohađa ukupno 356 učenika u 25 razrednih odjela.[25] Osnovna škola „ Grigor Vitez“, dolaskom nove općinske vlasti doživljava svoju obnovu. Suradnjom općine i ravnateljstva škole, obnovljeno je, odnosno asfaltirano je nogometno igralište, uređen je školski park i izgrađeno novo dječje igralište. Osim uređenja i obnove osnovne škole, općina financira kupnju knjiga za učenike iz cijele općine. Također, trenutno je u tijeku izgradnja dječjeg vrtića kod Osnovne škole „Grigor Vitez“, sa suradnjom križevačkom tvrtkom Radnik d.d. i općinom Farkaševac.

4.3.3. Kulturne udruge

U Općini Sveti Ivan žabno djeluju KUD Stari Graničar iz Cirkvene i KUD Tomislav Sveti Ivan Žabno. KUD Stari graničar je osnovan 1976. godine, a 1990. godine se dolaskom voditelja Mirka Kovačića društvo proširuje mladim članovima i od tada neprekidno djeluje u tri sekcije: pjevačka, tamburaška i plesačka. Pjevačka sekcija je najstarija, a prvi zapis bilježi 1910. godine pod nazivom Pjevačko društvo Jelačić. Društvo njeguje 100-godišnju tradiciju koja se zadržala do danas zahvaljujući jednim dijelom i višeglasnom pjevanju Muke po Mateju na Cvjetnu nedjelju u Crkvi. Danas pjevačka skupina broji 18 pjevača i nastavlja tradiciju višeglasnog pjevanja u kategorijama klasike, slobodnog stila i folklornog pjevanja (Šramek, 2015).

[24] http://osiz.hr/osnovna-skola/
[25] http://osiz.hr/osnovna-skola/

Folklorna plesna sekcija održava se do danas zahvaljujući pomlatku i plesačima koji plešu preko 25 godina i prenose svoje znanje na mlađe, brane od zaborava tradiciju iako je prisutan negativan trend odlaska mladih u inozemstvo. KUD Tomislav je Udruga čiji je zadatak očuvanje, istraživanje i prezentacija zavičajne kulturne baštine kako tradicijske tako i moderne. Udruga djeluje kroz mnoge sekcije: folklornu (dječja i odrasla), tamburašku, likovnu i povijesnu. Udruga broji 80-tak članova što aktivnih što pridruženih. Prvi počeci djelovanja vežu se uz 1925. godine kada se pod imenom „Tomislav" spominje muški pjevački zbor i tamburaška grupa. Od tada sve do danas razne sekcije „Tomislava" djeluju uz povremene prekide (naročito Drugi svjetski rat te Domovinski rat). Nakon Domovinskog rata 1998. obnovljen je rad KUD-a „Tomislav" najprije kroz tamburašku i folklornu sekciju (Šramek, 2015).

4.3.4. Sportske udruge

Na području Općine Sveti Ivan Žabno djeluju dva nogometna kluba koji se takmiče u nižim razredima i jedan streličarski klub. Nogometni klub Tomislav je osnovan 1925. godine od kada se neprekidno, sve do danas nalazi u raznim zvaničnim službenim ligama takmičenja (Šramek, 1995). NK Tomislav oduvijek je bi mjesto okupljanja i sportskog takmičenja mladića svih generacija od osnivanja Kluba do danas. Klub je postizao značajne rezultate na sportskom polju, ali i kao nositelj kulturne aktivnosti, kao organizator zabava, kojima je stjecao potrebna sredstva za financiranje svojih aktivnosti. U klubu je aktivno 25 seniora i 70 nogometaša mlađe dobi. Nogometni klub Čvrstec osnovan je u ljetu 1979. godine. U to vrijeme, osnovala ga je ponajviše mladež Svetog Petra Čvrsteca i ostali zainteresirani stanovnici sela Čvrstec svih dobnih skupina. Prvenstveno je osnovan s ciljem igranja nogometa s međuseoskim klubovima koji su tada bili osnovani, a u cilju postizanja rezultata, promoviranju kulture i imena mjesta Sv. Petar Čvrstec koji je ime dobio (kao i klub) po potoku Čvrstec (Šramek 1995). Klub broji 30 igrača i 30 članova. Kao što je navedeno, postoji i Streličarski klub „Grigor Vitez". Cilj Streličarskog kluba „Grigor Vitez" je pokretanje, razvoj, širenje i unapređivanje streličarskog sporta, kao i stvaranje uvjeta koji će omogućavati što većem broju građana, posebice mladima, da se bave streličarstvom i njegovanjem zajedničkog duha, humanosti, međusobnog poštovanja i suradnje, neovisno o vjerskoj, političkoj ili etničkoj pripadnosti. Djelatnosti udruge su: razvoj, promidžba i popularizacija streličarskog sporta, sudjelovanje na natjecanjima, prezentacijama i ostalim sportskim priredbama, odgoj i usavršavanje mladih u streličarstvu i općenito u sportu, nabava potrebne opreme za funkcioniranje kluba i održavanje prostora kojim se klub koristi[26]. Tijekom

[26] http://osiz.hr/strelicarski-klub-os-grigor-vitez

vremena od osnutka kluba do danas, klub je sudjelovao na mnogim državnim i međunarodnim turnirima i prezentacijama. Broj natjecatelja se stalno povećava i ima članove razne starosne dobi (od 6- 60 godina).

4.3.5. Zdravstvo i socijalna skrb

Na području općine Sveti Ivan Žabno djeluju dvije ordinacije primarne medicine: Specijalistička ordinacija opće medicine dr. Željko Bakar i ordinacija opće medicine dr. Drina Podobnik i ordinacija dentalne medicine Kunštek Ivan, dr. med. dent. u Svetom Ivanu Žabnu. U Svetom Ivanu Žabnu djeluje ljekarna Sveti Ivan Žabno – ispostava Križevci. Područje općine Sveti Ivan Žabno spada u nadležnost Centra za socijalnu skrb Križevci, a na području općine djeluje obiteljski dom za nezbrinutu djecu Medved iz Hrsova te domovi za starije i nemoćne osobe Prpić koji se nalazi u Škrinjarima i Villa „Zlatne Godine“ u Brdu Cirkvenskom.

4.3.6. Vatrogasna zajednica

Na području općine Sveti Ivan Žabno djeluje Vatrogasna zajednica općine Sveti Ivan Žabno (slika 15.), koja je osnovana 29. svibnja 1891. godine, koja danas broji 10 dobrovoljnih vatrogasnih društava koja su operativna na cijelom području općine (Šramek, 2002). Za izvršenje zadaće u zaštiti i spašavanju angažiraju se kao dio operativnih snaga dobrovoljna vatrogasna društva u okviru Vatrogasne zajednice Općine Sveti Ivan Žabno. Djelovanje vatrogasnih postrojbi usmjereno je na gašenje požara i spašavanju ljudi i imovine ugroženih požarom i eksplozijom, obavljanju tehničke intervencije u nezgodama i opasnim situacijama kao što su prometne nesreće, elementarne nepogode, tehnološke nesreće.

Slika 15. Grb Vatrogasne zajednice općine Sveti Ivan Žabno

Izvor: http://osiz.hr/vatrogasna-zajednica/

Vatrogasna zajednica općine Sveti Ivan Žabno broji ukupno 637 članova od čega 354 izvršujuća i operativna člana i članice, 167 članova mladeži te 116 ostalih članova. Od vozila posjeduje tri

navalna vozila, jednu autocisternu i tri kombi vozila za prijevoz vatrogasaca[27]. Dobrovoljna vatrogasna društva općine Sveti Ivan Žabno su :DVD Brezovljani, DVD Cepidlak, DVD Cirkvena, DVD Hrsovo, DVD Ladinec, DVD Sveti Ivan Žabno, DVD Sveti Petar Čvrstec, DVD Trema Budilovo, DVD Trema Dvorišće i DVD Trema Medačevo.

4.4. Potencijali ruralnog razvoja općine Sveti Ivan Žabno

U ovom poglavlju analizirat će se mogućnosti za ruralni razvoj općine Sveti Ivan Žabno putem suradnje s LAG-om „Prigorje“ i prijavom na mjere, odnosno natječaje koje objavljuje Ministarstvo poljoprivrede Republike Hrvatske kroz kabinet Uprava za potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju, a koji mogu pridonijeti ruralnom razvoju općine. Da bi se pokrenuo ruralni razvoj općine Sveti Ivan Žabno, potrebno je učiniti nekoliko konkretnih aktivnosti (tablica 7.) za koje načelnik smatra da bi se, u suradnji s LAG-om, općinom i Ministarstvom poljoprivrede putem nekih od mjera, mogle realizirati. Aktivnosti važne za ruralni razvoj su restauracija i razvoj sela, kulturna baština i očuvanje običaja, subvencioniranje poljoprivrednih gospodarstava, poticanje malih i srednjih poduzetnika, unaprjeđivanje obrazovanja, povećanje broja radnih mjesta i bolja infrastruktura.

U nastavku slijedi opis LAG-a “Prigorje“ koji predstavlja jedan od važnih čimbenika ruralnog razvoja općine Sveti Ivan Žabno.

Tablica 7. Što bi trebalo konkretno učiniti za ruralni razvoj u Vašem kraju?

Restauracija i razvoj sela, kulturna baština i očuvanje običaja	x
Poticaj subvencioniranju poljoprivrednih gospodarstava	x
Poticanje ženskog poduzetništva	
Poticanje malih i srednjih poduzetnika	x
Obrazovanje, napredovanje i obučavanje ljudi na selu	
Povećanje broja radnih mjesta u ruralnim područjima	x
Obrazovanje stručnjaka za ruralni razvoj	
Poboljšati mjere upravljanja poljoprivrednim zemljištem	
Ustanoviti mjere zaštite okoliša na području poljoprivrede i šumarstva	
Propagiranje ruralnog turizma i tradicionalnih seoskih obrta	
Poboljšanje ruralne infrastrukture koja je u vezi sa razvojem poljoprivrede	
Promoviranje turističkih vinskih cesta	
Promoviranje visokokvalitetnih autohtonih proizvoda	
Bolja infrastruktura (mreža cesta, vode, struje, telefon i dr.)	x
Poboljšanje socijalnih uvjeta na selu	

Izvor: Anketni upitnik

[27] http://osiz.hr/vatrogasna-zajednica

LAG „Prigorje“ (Slika 16.) je neprofitna organizacija, osnovana 6. lipnja 2012. u cilju unaprjeđenja kvalitete života ruralnog područja Zagrebačke županije, povezivanjem lokalnih sudionika iz civilnog, javnog i gospodarskog sektora. Rad LAG-a temelji se na LEADER[28] pristupu „Veze između akcija u ruralnom razvoju“[29]. Nakon inicijalnog sastanka o osnivanju LAG-a koji je održan u Križevcima 19. rujan 2011. godine gradovi Križevci, Sveti Ivan Zelina i Vrbovec te općine Farkaševac, Gradec, Rakovec, Sveti Ivan Žabno i Sokolovac koncem 2011. godine donose odluke o osnivanju LAG-a Prigorje. Osnivačka skupština LAG-a održana 11. siječnja 2012. , a tijekom osnivačke skupštine donesen je statut. LAG područje obuhvaća gradove Križevce, Sv. Ivan Zelina, i Vrbovec te općine Frakaševac, Rakovec, Gradec, Sokolovac, i Sv. Ivan Žabno. Tijekom osnivačke skupštine drugog saziva LAG-A održana je u Križevcima, 29. travnja 2015. godine. Tijekom skupštine iz LAG-a isključen grad Sveti Ivan Zelina, a LAG-u pristupili grad Dugo Selo, općina Brckovljani, a kasnije 12. siječnja 2016. općina Rugvica. Novo sjedište LAG-a preseljeno je u Križevačku 4 u Vrbovcu (Slika 17.).

Slika 16. Karta LAG-a Prigorje

Izvor: http://www.lag-prigorje.hr/o-nama/

Cilj LAG-a Prigorje su razvoj i promicanje društveno-gospodarske održivosti i socijalne uključenosti s namjerom oživljavanja ruralnog područja LAG-a Prigorje, razvoj i daljnje jačanje šumarstva, primarne poljoprivredne proizvodnje i prerade poljoprivrednih proizvoda i ribarstva te naglasak na daljnjoj sinergiji s nepoljoprivrednim djelatnostima kroz promicanje resursne i energetske učinkovitosti, oblikovanje prepoznatljivosti LAG-a Prigorje kroz održivo korištenje i valorizaciju prirodnih i kulturnih posebnosti područja[30]. Prema riječima voditelja LAG-a *„ciljevi će se postići djelovanjem kroz provedbu aktivnosti kojima se želi dugoročno doprinijeti*

[28] LEADER= označava vezu među aktivnostima razvoja ruralnog gospodarstva.
[29] http://www.lag-prigorje.hr/o-nama
[30] http://www.lag-prigorje.hr/o-nama

razvoju područja te uspostaviti trajne temelje za dugoročan i uspješan razvoj zasnovan na vlastitim snagama i mogućnostima te aktiviranjem nedovoljno iskorištenih prirodnih, kulturnih i tradicijskih vrijednosti". Svake godine predstavnici LAG-a imaju sastanke sa predstavnicima odnosno sa gradonačelnicima, načelnicama grada ili općine gdje ih informiraju o radu LAG-a i o dijelu aktivnosti za koju očekuju njihovu potporu, za mjere koje bi pomogle njihovom području. No, većinom gradonačelnici i načelnici šalju svoje ljude na konzultacije, koji su također važan faktor, a LAG spremno pomaže savjetima kako nešto poboljšati i promijeniti.

Slika 17. Sjedište „LAG-a Prigorje"

Izvor: *Vlastita fotografija*

Prema strateškom razvojnom programu općine Sveti Ivan Žabno da bi se ostvario gospodarski razvoj potrebno je uskladiti nekoliko bitnih elemenata. Najvažniji elementi su: financijski, ljudski, prostorni resursi i resurs vremena pa je stoga potrebno uskladiti slijedeće čimbenike kako bi se ostvario gospodarski napredak: sva dostupna financijska sredstva iz raspoloživih izvora, postojeća struktura ljudskih potencijala s naglaskom na privlačenje i povratak obrazovanog kadra, očuvani prostor u svrhu ostvarenja zacrtanih ciljeva razvoja i, na kraju, ograničeni resurs vremena odnosno njegova iskorištenja. U svrhu ostvarenja zadanih ciljeva gospodarskog razvoja, Općina Sveti Ivan Žabno nastojati će iskoristiti sredstva iz fondova EU u svrhu željenog razvitka malog i srednjeg poduzetništva, poljoprivrede i turizma te podizanja životnog standarda njegovih stanovnika, poboljšati uvjete školovanja djece, usmjerit će velike napore u zaštitu i očuvanje okoliša kroz projekte izgradnje sustava kanalizacije i izgradnje reciklažnog dvorišta. Također, općina treba svoje ulagače koji će se usmjeriti očuvanje i

unaprjeđenje okoliša, razvijanju tradicionalnih, seoskih i eko oblika turizma, zapošljavanje domaćeg kadra te doprinos društvenom razvitku svetoivanjskog kraja.[31]

4.4.1. Mogućnosti ruralnog razvoja općine kroz natječaje LAG-a „Prigorje“

Projekti razvoja općine Sveti Ivan Žabno vežu se uz natječaje koje objavljuje LAG „Prigorje“. Jedan od njih je natječaj koji je obavljen 18. lipnja (izmjene 25. lipnja) 2018. po točki (TO) 1.1.3. „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava“ (sukladan TO 6.3.1. iz Programa ruralnog razvoja (PRR) RH za razdoblje 2014.-2020.). Natječaj je bio otvoren od 01.06. do 02.07.2018. Iznos raspoloživih sredstava: 2.114.557,50 kuna, koji bi pomogao poljoprivrednom stanovništvu u općini Sveti Ivan Žabno i općenito gospodarskom razvoju općine. Ali, na žalost prema riječima voditelja LAG-a...“*općina se nije prijavila [32]na taj natječaj zbog velikih obaveza što se tiče razvoja infrastrukture općine i što su općinskim čelnicima trenutno drugi projekti važniji.*“ Također, u tijeku su aktivnosti na pripremi i objavi drugog LAG natječaja po TO 2.1.1. „Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu„ (sukladan TO 7.4.1. iz PRR RH za razdoblje 2014.-2020.). Ukupni iznos raspoloživih sredstava u ovom natječaju je 2.881.648,00 kuna, a sredstva će biti dodijeljena gradovima i općina s LAG područja iznosu od 35.000,00 eura. Taj projekt je vrlo važan za razvoj općine, jer kao što je rečeno u prethodnim poglavljima, glavni strateški cilj i prioritet općine je razvoj i unaprjeđenje infrastrukture, a prijavom na taj natječaj općina bi dobila sredstva za ostvarivanje svog glavnog cilja. Akcijskim planom provedbe Lokalne razvojne strategije planirano je tijekom 2019. godine raspisivanje LAG natječaja po tipu operacije 1.1.2. „Potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima“ (koji su sukladni tipu operacije 6.1.1. iz PRR RH za razdoblje 2014.-2020.) i tipu operacije 1.1.1. „Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava“ (sukladni tipu operacije 4.1.1. iz PRR RH za razdoblje 2014.-2020.). Kako sam voditelj LAG-a kaže „*da je ovo najvažniji projekt za ruralni razvoj svih općina u području LAG-a, a i time i same općine Sveti Ivan Žabno, zbog toga što prijavom na natječaj, općina će dobiti sredstva i mogućnost da sadrži mlado stanovništvo na području Općine sveti Ivan Žabno i poticati ih da se krenu baviti poljoprivrednom proizvodnjom, što će pridonijeti boljem gospodarskom razvitku općine“*. Suradnja načelnika i zamjenika Općine s LAG-om je sada bolja negoli je bila prije. Voditelj LAG-a vjeruje da će se čelnici općine Sveti

[31] http://osiz.hr/images/uploads/839/strateski_razvojni_program_opcine_sveti_ivan_zabno_v2.pdf
[32] Općina se nije mogla prijaviti na taj natječaj, već je mogla pružiti podršku potencijalnim prijaviteljima (op.a.)

Ivan Žabno prijaviti na ova dva natječaja jer su od velike važnosti za ruralni razvoj i stanovništvo.

4.4.2. Potencijali ruralnog razvoja općine kroz mjere Ministarstva poljoprivrede

Poljoprivreda je glavna djelatnost većine ruralnih područja i sela. U prošlosti, ruralno stanovništvo se bavilo poljoprivredom koja je značila egzistenciju i utjecala na ruralni razvoj. Razvitkom tehnologije, industrijalizacije i urbane sredine, poljoprivreda kao najvažnija djelatnost počinje polako opadati i postaje sporedna djelatnost. Propadanjem poljoprivrede propada i selo, što se može vidjeti na primjeru općine Sveti Ivan Žabno. Ministarstvo poljoprivrede Republike Hrvatske da bi oživjelo ruralni prostor kreiralo je program u suradnji s Europskom unijom „*Program ruralnog razvoja 2014.-2019.“* Programom je definirano 18 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenja životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima uopće. Kabinet ministarstva Uprava za potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju, kroz te mjere objavljuje natječaje koji mogu pridonijeti razvoju određenog ruralnog prostora. Dvije najznačajnije mjere za ruralni razvoj općine Sveti Ivan Žabno su Mjera 3. *„Sustavi kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode“*, Mjera 6. *„ Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja“*. Mjerom 3. otvoren je natječaj za podmjeru tipa operacije 3.1.1. „Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete“. Svrha natječaja je dodjela potpore za pokriće troškova u prvim godinama sudjelovanja poljoprivrednika u sustavima kvalitete dok ukupan iznos raspoloživih sredstava javne potpore na ovom natječaju iznosi 35.000.000,00 kn. Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici upisani u Upisnik poljoprivrednika u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, koji po prvi put ulaze ili najdulje 5 godina. Ciljani korisnici su obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrt registriran za poljoprivrednu djelatnost, trgovačko društvo za poljoprivrednu djelatnost, fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika, obrti, mikro i mala i srednja poduzeća, a područja potpore u poljoprivredi su: bilinogojstvo, stočarstvo, maslinarstvo, vinogradastvo, voćarstvo i povrćarstvo. Ta podmjera i taj tip operacije bio bi od velike važnosti za razvoj poljoprivrede u općini Sveti Ivan Žabno zbog toga što bi pridonijelo oživljavanju stočarstva, koja je u prošlosti u općini bila glavna poljoprivredna djelatnost, a i same time i ostale poljoprivredne djelatnosti, čime bi se potaklo i ostalo stanovništvo da se bavi poljoprivrednom. Također, tu je i Mjera 6. a u njoj podmjera 6.3. „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava“ od velike važnosti za razvoj poljoprivrede u općini, čiji bi korisnici bila mala poljoprivredna gospodarstava, a čija je

ekonomska veličina između 2.000 i 7.999 eura[33] čime bi se sufinancirala kupnja domaćih životinja jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala; kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda; podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih nasada; uređenje i trajnije poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje; građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe; kupnja ili zakup poljoprivrednog zemljišta; kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme. Naravno, tom mjerom i podmjerom potaklo bi se i ostalo stanovništvo da se bavi poljoprivrednom i smanjilo iseljavanje mladih iz općine. Trenutno nije otvoren natječaj na tu podmjeru, ali bi bio od velike koristi za općinu i njen razvoj. Naravno, tu je i podmjera 6.1. „ Potpora mladim poljoprivrednicima“ koja bi također bila od velike važnosti za poljoprivredu u općini, čiji bi korisnici bili osobe starosti između 18 i 40 godina, koje posjeduju odgovarajuće profesionalne vještine i znanja o poljoprivredi i koji su prvi put postavljene kao nositelji poljoprivrednog gospodarstva. Poljoprivredno gospodarstvo u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu mora pripada ekonomskoj veličini u rasponu od 8.000 do 49.999 eura.[34] Potpora mladim poljoprivrednicima u obliku bespovratnih financijskih sredstava dodjeljuje se na dva načina: 372.000,00 kuna onima kojima će poljoprivreda biti glavno zanimanje i koji će biti obveznici doprinosa za socijalno osiguranje po osnovi poljoprivrede (mirovinsko i zdravstveno osiguranje) najmanje 5 godina nakon konačne isplate potpore te 148.800,00 kuna onima kojima poljoprivreda neće biti glavno zanimanje i koji neće biti obveznik doprinosa za socijalno osiguranje po osnovi poljoprivrede.[35] Ukupan iznos raspoloživih sredstava javne potpore na ovom natječaju iznosi 132.597.000,00 kuna. Ovim bespovratnim sredstvima mogu se financirati mnogobrojne aktivnosti kao što su kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme, kupnja domaćih životinja, višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala višegodišnjeg bilja, kupnja, građenje ili opremanje zatvorenih i zaštićenih prostora i objekata, podizanje novih i restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada. Tom podmjerom pomoglo bi se mladom stanovništvu koje se želi baviti poljoprivredom i donekle smanjilo iseljavanje

[33] https://www.ruralnirazvoj.hr/mjera/m6/

[34] https://www.ruralnirazvoj.hr/mjera/m6/

[35] https://www.apprrr.hr/novi-natjecaj-za-mlade-poljoprivrednike-132-milijuna-kuna-po-novim-pravilima/

mladih iz općine. Autor smatra da je ova mjera izuzetno važna za društveni i ekonomski aspekt ruralnog razvoja.

Općenito, ruralnu sredinu ne čini samo poljoprivredno stanovništvo, već i nepoljoprivredno stanovništvo.

Zbog ubrzane industrijalizacije, sve je više nepoljoprivrednog stanovništva u ruralnim sredinama, koji su tijekom posljednjih godina zbog pada industrije zanemarivani i ostavljeni da se bore sami bez ikakve potpore i pomoći od lokalne vlasti i države. Zbog toga, većina mladog nepoljoprivrednog stanovništva traži zaposlenje u inozemstvu ili susjednim gradovima. Zbog toga je i Mjera 6. važna za mlado nepoljoprivredno stanovništvo u općini Sveti Ivan Žabno, jer je glavni cilj ove mjere, osim razvoja poljoprivrede je poticanje ostanka mladih u ruralnim područjima, omogućavanje zapošljavanja izvan poljoprivrednih zanimanja. S tim u vezi najvažnija podmjera je 6.2. „Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području“, čime se potpora dodjeljuje za provođenje aktivnosti navedenih u poslovnom planu. Prihvatljive su aktivnosti iz sektora: turizam u ruralnom području; tradicijski, umjetnički obrti, izrada suvenira; usluge u ruralnim područjima; prerada ili trženje proizvoda i otvaranje poslovnih subjekata. Poticanje mladih za bavljenje nepoljoprivrednim aktivnostima također bi bilo značajno za ruralni razvoj općine Sveti Ivan Žabno.

5. ZAKLJUČAK

Provedenim istraživanjem na temelju anketnog upitnika doznaje se da općina Sveti Ivan Žabno ima puno potencijala za daljnji ruralni razvoj. Potencijali ruralnog razvoja općine leže u infrastrukturi, poljoprivredi, obrtništvu, turizmu, odnosno u gospodarstvu u cjelini. Razvojem infrastrukture i njezinom obnovom u općini, pridonijelo bi se snažnijem gospodarskom razvoju općine i njezinim glavnim djelatnostima, zato što je infrastruktura preduvjet gospodarskih i društvenih djelatnosti, pokretanja investicija u gospodarske aktivnosti i povećanog zapošljavanja lokalnog stanovništva. Osim razvoja infrastrukture, koji može pridonijeti ruralnom razvoju općine, za kvalitetni život u općini i uspješniji ruralni razvoj, treba ulagati i razvijati druge djelatnosti kao što je **poljoprivreda**, koja predstavlja jedan od važnijih potencijala. Poljoprivreda u općini ima dugu tradiciju i bila je glavna djelatnost, posebice stočarstvo, no danas u općini ima samo devet obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koji ostvaraju prihode u poljoprivredi. Na žalost, poljoprivreda je u posljednjih 20-ak godina propadala, zatvorena se brojna obiteljska poljoprivredna gospodarstava i farme, a tradicija u poljoprivredi biva polako zaboravljena. Poljoprivreda ima puno razvojnog potencijala zbog toga što općina ima raspoložive poljoprivredne površine visokog stupnja ekološke očuvanosti koja može zadovoljiti vrlo zahtjevne kriterije proizvodnje zdrave hrane, ekstenzivno korištenje poljoprivrednih površina u dosadašnjoj ratarskoj i stočarskoj proizvodnji, te općenito uređene zemljišne površine. Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju, osnivanjem LAG-a „Prigorje“ i kreiranja Programa ruralnog razvoja od strane Ministarstava poljoprivrede, poljoprivreda dobiva novi poticaj za razvoj. Suradnjom općinskih čelnika s navedenim institucijama i prijavama na njihove natječaje, može se pridonijeti bržem i uspješnijem razvoju poljoprivrede i ruralnom razvoju općenito. LAG „Prigorje“ objavljuje natječaje koji su vezani za razvoj poljoprivrede, na koje bi se stanovnici trebali prijaviti uz podršku općine na način da organizira edukacije, osposobljavanja, pruža konzultantske usluge i sve što je potrebno kako bi se olakšala prijava na otvorene natječaje i povuklo financijska sredstva za određenu djelatnost. S obzirom na trenutno obrazovno postignuće stanovnika, takva bi pomoć dobrodošla. Ruralni razvoj kroz razvoj poljoprivrede, prema mišljenju autora, bitno je i zbog duge tradicije stočarstva u ovom kraju, što nameće određenu obavezu u očuvanju istog. Time bi potaknula dio mladog stanovništva da se bavi poljoprivredom, ublažila njihov odlazak, i općenito, pridonijela kvalitetnijem životu u općini. Osim poljoprivrede, potencijal razvoja ima i **obrtništvo**. U obrtima koja trenutno postoje, moglo bi se u većoj mjeri zaposliti nepoljoprivredno mlado stanovništvo. Također, dodatne potpore obrtništvu ojačale bi postojeće tvrtke i poduzeća,

moderniziralo poslovanje i širenje poslovanja poduzeća, čime bi se zaposlio veći broj ljudi. Zahvaljujući postojećoj infrastrukturi, povoljnim cijenama zemljišta i pozitivnoj poduzetničkoj klimi, obrtništvo ima dobru perspektivu razvoja. **Turizam** je također prilika koju treba iskoristiti kao potencijal ruralnog razvoja općine Sveti Ivan Žabno. Prijedlog autora rada je primjerice, otvaranje muzeja koji bi prikazivao specifičnu i zanimljivu povijest općine, osobito prethistorijskog razdoblja, poljoprivrednu tradiciju, kulturu i običaje te spomen na poznate ljude koji su pridonijeli razvoju, ugledu i vidljivosti općine, od kojih je najznačajniji kroničar Antun-Toni Šramek, koji je svojim pisanjem širio lijepu riječ o svetoivanjskom kraju. U turističke svrhe već se koriste Izletište Novak, Cepidlak, sportsko-rekreacijski centar Cili, ali i ostali turistički objekti za smještaj čiji je broj u porastu. Razne manifestacije, kulturna i sportska događanja u organizaciji kulturnih i sportskih društava koja su vrlo aktivna mogla bi privući, uz pojačanu promidžbu, puno više turista koji će rado doći u ovaj kraj. Da bi općina što efikasnije iskoristila postojeće potencijale arheološkog nalazišta, događanja i manifestacija za razvoj ruralnog turizma, i sveg onog što će se u perspektivi razvijati uz postojeće djelatnosti, treba se bolje i više promovirati ovaj kraj. Suradnjom s Turističkom zajednicom Koprivničko-križevačke županije, općina može unaprijediti svoju turističku ponudu. Osim seoskog turizma, u općini se može bolje razvijati lovni turizam zbog specifičnih prirodnih obilježja u kojima borave brojne životinjske vrste. Za sve ove potencijale koje je potrebno unaprjeđivati i razvijati važna je aktivna općinska uprava koja igra važnu ulogu u ruralnom razvoju općine putem razvijanja projekata i poticanja investicija s različitim dionicima kao što su institucije na lokalnoj (LAG „Prigorje“), županijskoj (razni odjeli u Koprivničko-križevačkoj županiji) i državnoj razini (Ministarstvo poljoprivrede i Ministarstvo turizma). Osim općinske uprave, tu su i udruge koje mogu doprinositi razvoju općine, ali ne samo razvoju nego i njezinoj društvenoj obnovi. Zaključno, sve pobrojane mogućnosti ruralnog razvoja općine Sveti Ivan Žabno mogu se bolje iskoristiti i razvijati ako postoji i ljudski potencijal za razvoj, u smislu obrazovanog stanovništva, koji se većinom oslanja na visokoobrazovane mlade ljude, kojima treba omogućiti osnovne životne preduvjete kako bi i oni općinu Sveti Ivan Žabno smatrali potencijalnim mjestom za ostvarivanje društvenih i gospodarskih aktivnosti i poželjnog mjesta za život.

6. LITERATURA:

1. Cifrić, I. (1999): Globalizacija i ruralni razvoj, Sociologija i prostor, broj 146.,str. 387-405. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/119977 (25.7.2019.)

2. Defilippis, J. (2005): Hrvatska u ruralnom prostoru Europe, Sociologija i prostor, broj 170., str. 823-836. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/33389(25.7.2019.)

3. Lukić, A. (2010). O teorijskim pristupima ruralnom prostoru, Hrvatski geografski glasnik, broj 2., str. 49-73. Preuzeto s https://hrcak.srce.hr/64972 (25.7.2019.)

4. Općina Sveti Ivan Žabno, (2017). Plan razvoja općine Sveti Ivan Žabno za razdoblje 2017.-2020. Preuzeto s http://osiz.hr/images/uploads/839/strateski_razvojni_program_opcine_sveti_ivan_zabno_v2.pdf (26.07.2019.)

5. Šramek, A. (2002): Dobrovoljno vatrogasno društvo Sveti Ivan Žabno: prvih 110 godina, DVD Sveti Ivan Žabno, Sveti Ivan Žabno

6. Šramek, A. (2015): Naše selo naši ljudi 2., Bogadigrafika: Radnik d.d., Bjelovar

7. Šramek, A. (2009): Nepoznato o poznatom: mali turistički vodič kroj svetoivanjski kraj, KUD Tomislav, Sveti Ivan Žabno

8. Šramek, A. (1995): Slike prošlosti: Sveti Ivan Žabno i okolica, Općina Sveti Ivan Žabno, Sveti Ivan Žabno

9. Žulj, N. (2006): Križevci i kalničko prigorje. Umjetnost, arhitektura, krajolici: Križevci, Gornja Rijeka, Kalnik, Sveti Petar Orehovec, Sveti Ivan Žabno; Veda, Križevci 2006. https://hrcak.srce.hr/9082 (10. 7. 2019.)

Internetske stranice

1. APPRRR, https://www.apprrr.hr/ (7.9.2019.)

2. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske: Popis stanovništva 2011. godine, dostupno na https://www.dzs.hr/ (20.7.2019).

3.Europska komisija, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-631_hr.htm (25.7.2019.)

4. Hrvatska enciklopedija : http://www.enciklopedija.hr/ (20.7.2019).

5. Hrvatska mreža za ruralni razvoj: http://www.hmrr.hr/hr/naslovna/ (25.7.2019).

6. LAG Prigorje : http://www.lag-prigorje.hr (zadnji put posjećeno 30.7.2019).

7. Općina Sveti Ivan Žabno: http://osiz.hr (zadnji put posjećeno 30.7.2019).

8. Program ruralnog razvoja : https://www.ruralnirazvoj.hr/ (19.8.2019).

7. PRILOZI

Prilog 1. Program proslave svetoivanjskih dana 2019. godine

Izvor: http://osiz.hr

Prilog 2. Transkript intervjua s voditeljem LAG-a Prigorje

1. Molimo vas da ukratko predstavite sebe i LAG od osnutka do danas.

Moje ime je Branko Gačak voditelj sam LAG-a Prigorje od 2015. nakon izbora novog vodstva. Nakon inicijalnog sastanka o osnivanju LAG-a koji je održan u Križevcima 19. rujan 2011. godine, gradovi Križevci, Sveti Ivan Zelina i Vrbovec te općine Farkaševac, Gradec, Rakovec, Sveti Ivan Žabno i Sokolovac koncem 2011. godine donose odluke o osnivanju LAG-a Prigorje. Osnivačka skupština LAG-a održana 11. siječnja 2012. , a tijekom osnivačke skupštine donesen je statut. LAG područje obuhvaća gradove Križevce, Sv. Ivan Zelina, i Vrbovec te općine Frakaševac, Rakovec, Gradec, Sokolovac, i Sv. Ivan Žabno. Tijekom osnivačke skupštine drugog saziva LAG-A održana je u Križevcima, 29. travnja 2015. godine. Tijekom skupštine iz Lag-a isključen grad Sveti Ivan Zelina, a LAG-u pristupili grad Dugo Selo , općina Brckovljani, a kasnije 12. siječnja 2016. općina Rugvica. Novo sjedište LAG-a preseljeno je u Križevačku 4 u Vrbovcu.

2. Koji je cilj LAG-a u kojem pripadate, odnosno kojeg predstavljate?

Cilj LAG-a kojeg predstavljam su razvoj i promicanje društveno-gospodarske održivosti i socijalne uključenosti s namjerom oživljavanja ruralnog područja LAG-a Prigorje, razvoj i daljnje jačanje šumarstva, primarne poljoprivredne proizvodnje i prerade poljoprivrednih proizvoda i ribarstva te naglasak na daljnjoj sinergiji s nepoljoprivrednim djelatnostima kroz promicanje resursne i energetske učinkovitosti, oblikovanje prepoznatljivosti LAG-a Prigorje kroz održivo korištenje i valorizaciju prirodnih i kulturnih posebnosti područja. Ciljevi postići će se djelovanjem kroz provedbu aktivnosti kojima se želi dugoročno doprinijeti razvoju područja te uspostaviti trajne temelje za dugoročan i uspješan razvoj zasnovan na vlastitim snagama i mogućnostima te aktiviranjem nedovoljno iskorištenih prirodnih, kulturnih i tradicijskih vrijednosti.

3. Kako surađujete sa JLS-a koji se nalaze u sastavu LAG-a?

Svake godine imamo sastanaka sa predstavnicima odnosno sa gradonačelnicima, načelnicama grada ili općine da ih informiramo o radu LAG-a i o djelu od kojeg očekujemo njihovu potporu, za mjere koje bi pomoglo njihovom području. No većinom gradonačelnici i načelnici šalju svoje ljude, suradnja postoji i postoji suradnja s njihovim čelnicima koji su također važan faktor, i uvijek smo tu spremni pomoći ako je potrebna neka pomoć u njihovom području i mi ne prepisujemo mjere nego im dajemo savjete kako nešto poboljšati i promijeniti.

4. Koje projekte ste do sada provodili? Molim, opišite vrstu i trajanje projekata.

Raspisali smo natječaj koji je obavljen 18. lipnja (izmjene 25. lipnja) 2018. po TO 1.1.3. „Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava „ (sukladan TO 6.3.1. iz PRR RH za razdoblje 2014.-2020.). Natječaj je bio otvoren od 1.06. do 2,07. 2018. Iznos raspoloživih sredstava : 2.114.557, 50 kn , što je dovoljno za 19 projektnih prijava po 111.292, 50 kn. Na natječaj je zaprimljeno ukupno 36 projektnih prijava, a nakon rada administrativne obrade, zatim ocjene projektnih prijava te rangiranja projekata, na 24. sjednici. U tijeku su aktivnosti na pripremi i objavi drugog LAG NATJEČAJA po TO 2.1.1. „ Ulaganje u pokretanje , poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu „ (sukladan TO 7.4.1. iz PRR RH za razdoblje 2014.-2020.).

5. Kako surađujte sa susjednim LAG-ovima? Kojima?

Suradnja sa ostalim LAG-ovima postoji surađujemo sa LAG-ovima Sjeverna bilogora, Prizrag, Zeleni bregi, Moslavina.

6. Koja je uloga Ss. Ivan Žabno u radu LAG-a? Koji su projekti vezani uz razvoj sela SV. Ivan Žabno?

Uloga Svetoga Ivana Žabna u radu LAG-u je da surađuje sa ostalima jedinicama lokalne samouprave i čelnicima LAG-Prigorje koje bi im pomogli u poboljšanju kvalitete života u njegovom području. Koji su projekti vezani za razvoj sela Sv. Ivan Žabno naveo sam već u 4. pitanju.

7. Mislite li da Sv. Ivan Žabno ima velike koristi od LAG-a.? Ako mislite da ima navedite koje.

Sad trenutno nije imao, ali u budućnosti će sigurno imati, ali to sve ovisi o budućim projektima koji će biti vezani za njihovo područje.

8. Smatrate li da su stanovnici SV. Ivana Žabna informirani o postojanju LAG-a Prigorje? Ako nisu informirani možete li objasniti koji je po vašem mišljenju glavni razlog neinformiranosti.

Mislim da koje interesira ruralni razvoj njegovom područja da su informirani o postojanju LAG-a Prigorja.

9. Surađujte li sa načelnikom općine SV. Ivan Žabno i sa općinskim vijećem? Ako surađujte možete li opisati kakva je „atmosfera“ suradnje?

Suradnja sa načelnikom Bošnjakom i njegovim zamjenikom Markovićem postoji, dok sa općinskim vijećem nemamo suradnju. „Atmosfera“ suradnje je puno bolja nego sa bivšim

čelnicima općine Sveti Ivan Žabno, no ne želim imenovati osobe koji su sprječavali odnosno nisu imali volju da sa nama surađuju.

10. Za kraj mislite li da LAG-ovi su budućnost i realnost Republike Hrvatske?

Da mislim da su LAG-ovi budućnost Republike Hrvatske ako nastave ovakvo dobro djelovati kao što djeluju sada. Vjerojatnost je da će LAG-ovi naslijediti županije i njihove funkcije te ulogu.

Izvor: (Slika 18.): Studenti sa voditeljem LAG-a Prigorje Branko Gačak (Vlastita fotografija)

Prilog 3. Upitnik za prikupljanje podataka o općini Sveti Ivan Žabno

Država: Hrvatska

Županija: Koprivničko – križevačka

Općina: Sveti Ivan Žabno

Istraživač: Davor Atlija

I DIO

INFRASTRUKTURA, OPREMLJENOST

Geografske karakteristike i prostorni izgled sela

1. Nadmorska visina sela:cca 110m
2. Karakteristike šireg područja u kojem je selo smješteno
   a) ravnica **b) brežuljkast kraj** c) planinski kraj
3. Smještaj naselja s obzirom na mikrogeografske karakteristike

   a) prisojna strana b) osojna strana **c) kotlina**

   d) na obali rijeke (koje) _____ e) na obali jezera (kojeg) _____
4. Klima i hidrološke prilike

   a) sušno područje **b) normalna vlažnost** c) vlažan kraj d) poplavno područje
5. Tip općine s obzirom na grupiranost

   a) zbijeno **b) grupirano po naseljima** c) smješteno uz lokalnu cestu

d) smješteno uz prometnice e) raštrkano

6. Broj naselja: ____**1**

   Naziv naselja**: Sveti Ivan Žabno**, broj kuća : nedostupna informacija
7. Površina općine:____**106,60** km^2
8. Selo je:
   a) uvijek bilo na današnjem mjestu b) preseljavano

9. Udaljenost naselja/sela**: Sveti Ivan Žabno** od:

a) najbližeg naselja __***2*** km b) općinskog centra koje je smješteno u Svetom Ivanu Žabnu____

10. Postoji li putokaz za naselja**?** **a) Da** b) Ne

11. Potrebno vrijeme od općine **Sveti Ivan Žabno** do upravnog središta **Križevci:**

a) autobusom (min) **10**

b) vlakom **20 minuta**

c) nekim drugim prijevoznim sredstvom (kojim) **Automobilom 10 minuta**

12. Gravitacijski centar – mjesto u kojem stanovnici sela najčešće zadovoljavaju svoje potrebe: obrazovne, zdravstvene, kulturne i dr. **Sveti Ivan Žabno**

13. Udaljenost od županijskog centra **_42_** km

14. Potrebno vrijeme do županijskog centra:

a) autobusom **_____42** km

b) vlakom **_____42** km

c) nekim drugim prijevoznim sredstvom **___42 km**

15. Autobusna stanica nalazi se u:

a) naselju

b) u najbližem naselju (naziv) **_____,** udaljenost _____ km

c) broj dnevnih veza do gravitacijskog centra: _____

d) broj dnevnih veza do županijskog centra:

16. Željezničke veze: **DA** NE

17. Pošta:

a) u naselju: _____Sveti Ivan Žabno

godina izgradnje: **_____1847.**

automatska centrala i signal mobilne telefonije pokriva **a)cijelo selo** b) dio sela

Stambena i komunalna opremljenost

18. Da li postoji prostorni plan sela **a) Da** b) Ne

19. Broj kuća u općini: _____**Nedostupna informacija**

20. Broj vikendica u selu: _____**Nedostupna informacija**

21. Im li u selu ulica? **a) Da ____9_** (broj) b) Ne

22. Da li ulice imaju uličnu rasvjetu? **a) Da** b) Ne

23. Elektrifikacija:

a) potpuno _____1967.-1988._____ (upisati godinu)

b) djelomično

24. Ima li selo park? **a) da** b) ne

25. Ko se brine o parku? **___Komunalno poduzeće „PARK“___**

26. TV signal**:** **a) dobar** b) loš c) nema ga uopće

27. Kanalizacija:

a) potpuno izgrađena, koje godine _____

b) djelomično izgrađena

c) nema kanalizacije

28. Način opskrbe s vodom:

a) izvor

b) potok, rijeka

c) bunari

d) javni vodoopskrbni sustav

29. Vodovod:

a) potpuno izgrađen, koje godine____**1997.**

30. Vrste putova (u km):

a) asfaltni: **_____65 km_____** godina izgradnje:____**1968.**

b) makadam:_____

c) zemljani:_____

31. Kategorije putova:

a) magistralni b) regionalni c) lokalni

32. Groblje

a) za cijelo naselje b) za grupu zaseoka c) za više sela

33. Način odlaganja smeća:

a) Odlaže se u selu na privremeno odlagalište

b) odvozi se iz sela (kamo) _____**u Križevce**_____

Privredno obilježje naselja i struktura stanovnika

34. Tip naselja prema pretežnoj djelatnosti

a) poljoprivredno b) industrijsko **c) mješovito**

35. Čime se selo pretežno bavi u poljoprivredi:

a) ratarstvo-stočarstvo b) ratarstvo c) povrtlarstvo

d) stočarstvo e) voćarstvo f) vinogradarstvo

g) nečim drugim _____

36. Ukupan broj stanovnika u selu: **1.199 (2011.)**

37. Ukupan broj nezaposlenih: **Nedostupna informacija**

38. Broj radnika zaposlenih u inozemstvu: **Nedostupna informacija**

39. Broj povratnika iz inozemstva: **Nedostupna informacija**

40. Broj sezonskih radnika: **Nedostupna informacija**

41. Da li se koristi radna snaga iz susjednih zemalja, kojih?**DA iz Republike Mađarske i iz Austrije u izgradnji željezničke pruge**

Privredne organizacije (pogoni, zadruge, otkupne stanice, zanatske radnje/obrti, poduzeća,)

42. Naziv organizacije (navesti sve koliko ih ima):

Naziv	Djelatnost	Vlasništvo	Broj zaposlenih	Od toga iz sela
Natron- Produkt	Proizvodnja papira	Nenad Bošnjak	19	7
AutoBrlić	Popravljanje automobila	Željko Brlić	3	Svi
Automehaničarski obrt	Popravljanje automobila	Zoran Javor	1	Svi
Euroherc(Romanić)	Osiguranje	Franjo Romanić	2	Svi
SGS Matanović	Klesarstvo	Goran Matanović	5	2

TPS Grupa	Pilana	Damir Jakopčić	12	Svi
Cvjećarna Dalija	Prodaja cvjetova	Zlatko Dragičević	2	Svi
Agroboss	Poljoapoteka	Bojan Sokač	5	3
Jakšinić	Poljoapoteka	Damir Jakšinić	3	2
CRO-PROM	Trgovina	Ivica Brković	2	Svi

43. Poljoprivredna apoteka

a) u selu godina osnivanja **_____1997.**

44. Stalna veterinarska stanica:

a) u selu godina osnivanja **Nema točnog podatka, smatra se za vremenom osnivanja marvogojske udruge 1908.**

b) u najbližem naselju _____ udaljenost u km_____

45. Benzinska pumpa.

a) u selu godina osnivanja **____1973.**

b) u najbližem naselju _____ udaljenost:__ _____km

Zdravstvo

46. Zdravstvena ambulanta sa stalnim liječnikom

a**) u selu____Sveti Ivan Žabno broj liječnika:_____3**

b) najbližem naselju _____ udaljenost u km_____

47. Dom zdravlja:

a) u selu Sveti Ivan Žabno broj liječnika_____2

U najbližem naselju _____udaljenost:_____km

48. Ljekarna:

a) u selu _____Sveti Ivan Žabno_____ broj ljekarnika: ____2

49. Mjesto gdje se nalazi najbliža bolnica: **_____*Bjelovar*** udaljenost: _22km

Školstvo

50. Da li u selu postoji dječji vrtić**:** a) da **b) ne**

51. Osmogodišnja škola

a) u selu

godina izgradnje**_____1977.** broj učenika: **__493**

52. Srednja škola:

a) u selu

godina izgradnje _____ broj učenika _____

broj nastavnika _____ godina prestanka rada _____

b) u najbližem naselju: **_____Križevci** udaljenost: **____11 km**

broj učenika: **_____280**

Kulturne ustanove

53. Dom kulture

a) u selu

b) u najbližem naselju. **_____*Križevci*** udaljenost:**_____11 km**

54. Društveni dom

a) u selu

b) u najbližem naselju (kojem)_____ udaljenost u km _____

55. U kavom je stanju društveni dom: (starost, broj mjesta, grijanje, kuhinja, sanitarni čvor….)_____**Društveni dom je izgrađen 1979. godine, odnosno te godine je obnovljen, može primiti 150 ljudi, ima grijanje te sanitarni čvor. Na žalost nema kuhinju**

56. Vatrogasni dom

a) u selu

b) u najbližem naselju (kojem)_____udaljenost u km _____

57. Biblioteka

a) u selu

b) bibliobus

c) u najbližem naselju _____ udaljenost u km_____

58. Kino

a) u selu

b) u najbližem naselju _____Bjelovar udaljenost:___**22 km**

59. Muzej

a) u selu

b) u najbližem naselju: **_____Križevci_____** udaljenost: **_____11 km**

60. Etno zbirke

a) u selu

b) **u najbližem naselju**:**_____Križevci_____**

61. Crkve

a) u selu

Katolička godina izgradnje:**1323._kasnije obnovljenja , zadnja obnova 1998. godine**

Pravoslavna godina izgradnje**:1770. kasnije obnovljenja, zadnja obnova 1980. godine**

b) u najbližem naselju(kojem)_____ udaljenost u km _____

62. Ako postoje knjige o selu navesti koje i ime autora:

Antun Toni Šramek: Slike prošlosti Sveti Ivan Žabno i okolica

Sportski objekti

63. Objekti u selu za godina izgradnje

a) Nogomet igralište i popratni objekti **_____1925.**

b) Košarku igralište i popratni objekti **_____1977.**

c) Rukomet igralište i popratni objekti **_____1977.**

d) Odbojku igralište i popratni objekti **_____1977.**

64. Sportske dvorane u selu za:

a) Košarku Sportska dvorana OŠ Grigor Vitez

b) Rukomet Sportska dvorana OŠ Grigor Vitez

c) Odbojku Sportska dvorana OŠ Grigor Vitez

Društva i udruženja

65. Da li u selu postoji mjesni odbor**?** **a) da** b) ne

66. Jedinstveni upravni odjel (ranije mjesni ured)

a) u selu godina osnivanja: **_____1993**

67. Sportska društva

a) u selu: Sveti Ivan Žabno

Naziv: ____**NK Tomislav Radnik**

Godina osnivanja:_____**1925.**

Broj članova:_____**30**_____

68. Kulturno- umjetnička društva

a) u selu: _____**KUD Tomislav**

69. Udruženja (društva) u selu:

Naziv	Godina osnivanja	Broj članova
DVD Sveti Ivan Žabno	1892.	64
Šahovski klub Tomislav-Goran	1939.	23
Streličarski klub Tomislav	2007.	15
Bumtrasi	2012.	182
Udruga žena graničarke	2008.	25

Trgovine

70. Vrste trgovine u selu broj

a) mješovitom robom **__4**

b) samoposluga **__0**

c) specijalizirane prodavaonice **__0**

d) pekare **__0**

b) mesnice

u najbližem naselju: ____**Križevci**_____ udaljenost: **__11 km**

71. Uređena tržnica (sajam)

u najbližem naselju:_____**Križevci**_____ udaljenost:____**11 km**

72. Sajmeni dani

u najbližem naselju**:**_____**Križevci**_____ udaljenost: _____**11 km**

Ugostiteljstvo i ostale usluge

73. Vrsta ugostiteljskog objekta (u selu): koliko

- **a) Odmaralište** **1**
- **b)** Hotel
- **c)** Motel
- **d) Caffe-bar** **6**
- **e)** Gostionica
- **f) Restoran** **1**
- **g)** Seoski turizam

74. Ugostiteljstvo u najbližem naselju, kojem? **____Križevci**

- **a)** Odmaralište _____
- **b)** Hotel _____**Kalnik**_____
- **c)** Motel _____
- **d)** Kaffe-bar _____
- **e)** Gostionica _____
- **f)** Restoran _____
- **g)** Seoski turizam _____

75. Servisi u selu:

- **a)** za popravak poljoprivrednih strojeva
- b) za popravka aparata za domaćinstvo
- **c) neki drugi servis, za popravak automobila**

76. Frizer u selu

u selu

77. Banka u selu

u selu

u najbližem naselju _____**Križevci**__ udaljenost u km **____11km____**

78. Mjenjačnica u selu

u selu, u sklopu pošte

79. Zubna ambulanta **DA** Koliko liječnika stomatologa_____**1**

80. Bankomat____**DA_____**

II DIO

OBNOVA I RAZVOJ SELA

1. Koliko često se održavaju skupovi u vašem selu?
   Jednom god. dvaput god. **više puta god**.

a) sastanak općinskog vijeća
b) sportska društva
c) **kulturno umjetnička dr**.
d) lovačka dr.
e) ribolovna dr.
f) ostalo, vijeće mjesnih odbora

2. Koje svečanosti , praznike i priredbe zajedno organiziraju i slave stanovnici ovog sela? (naziv, opis svečanosti, praznika ili priredbe, na čemu se zasniva zajedničko učešće)

a) ZIMI – _____***Božić, Nova godina, Tri kralja, Božična predstava ____maškare***
b) U PROLJEĆE- _____***Uskrs, Prvi svibanj besplatno davanje jela kuhanog graha, __skupština DVD Sveti Ivan Žabno, Križni put , Uskršnja priredba _Dan škole***
c) LJETI- ___***Svetoivanjski dani, dan župe i blagdan Petrova u Svetom Petru Čvrstec, Blagdan Pohođenja Blažene Djevice Marije u Cirkveni_____***

d) U JESEN- ____***Dani kruha, Sveti Nikola***

3. Da li znate za neke priredbe ili svečanosti koje su ranije bile organizirane u selu a sad ih više nema? ____***Prezentiranje stoke na sajmištu kojeg više nema, Dan Republike, Hrvatski sokol_.***
4. Kako žive, po Vašem mišljenju, ljudi u odnosu na period prije deset godina
   a) znatno bolje
   b) nešto bolje
   c) isto kao prije
   d) nešto lošije
   e) znatno lošije
5. Koje probleme sudionici intervjua (vođenog grupnog razgovora) smatraju najvažnijim za selo?
   a) nezaposlenost
   b) male mogućnosti doškolovanja i podizanja kvalifikacija
   c) siromaštvo
   d) alkoholizam
   e) malo priredaba (mogućnosti) za razonodu
   f) bespomoćnost
   g) nasilje u obitelji
   h) konflikti u obitelji
   i) male mogućnosti sudjelovanja u kulturi
   j) kriminal, krađe
   k) sve manje mladih ljudi
   l) pogoršanje zdravstvenog stanja stanovnika
   m) nedostatak radne snage
   n) loše funkcioniranje mjesnih ureda, odbora i sl
   o) nedostaci u infrastrukturi
   p) drugi problem (koji): _____

6. Da li je selo u donosu na druga naselja u općini:
   a) razvijenije od drugih
   b) jednako razvijeno kao i druga
   c) manje razvijeno od drugih
7. Koja organizacija ili institucija je, prema mišljenju učesnika razgovora, u zadnje vrijeme pospješila (potaknula) unapređenje sela? ***Općina Sveti Ivan Žabno***
8. Koje se osobe u selu bave pitanjem razvoja sela?
   _____***Općinski načelnik, njegov zamjenik, Jedinstveni upravni odjel i Općinsko vijeće***
9. Koji su bili najveći problemi u selu prije 20 godina, a koji su danas?
   __Vodovod , djelomična kanalizacija_i slabija infrastruktura su bili najveći problemi prije 20 godina , a danas su nedostatak radne snage, odlazak mladih, veći mortalitet nego_natalitet, zatvaranje obrta te također vodovod i kanalizacija.
10. Koje je mjere poduzimalo samo selo u rješavanju navedenih problema prije 20 godina, a koje poduzima danas?

Prije 20 godina nije bilo volje u rješavanju tih problema, dok danas rješavaju se pitanja vodovoda kanalizacije i infrastrukture te poticanje mladih za ostanak u svome rodnome mjestu.

11. Koji su najvažniji postignuti rezultati prije 20 godina?
Osamostaljenje općine te otvaranje radnih mjesta.

12. Koji su najvažniji ostvareni rezultati danas (unatrag 5 godina)
Gradnja željezničke pruge, asfaltiranje ulica odnosno bolja povezanost, izgradnja kružnoga toka, izgradnja vodovoda i kanalizacije u ulici Karla Lukaša.

13. Koje su inicijative pokrenute, a nisu realizirane i zbog čega?
Izgradnja vrtića zbog nedostatka financijskih sredstava i izgradnja nove dvorane zbog nedostatka financijskih sredstava.

14. Koje su prazne zgrade u selu koje više nisu u upotrebi i da li ima ideja da se ponovo koriste?

Kuće koje su napustile obitelji i ima ih oko dvadesetak i informacije su nedostupne u vezi toga.

15. Što je izgrađeno iz sredstava lokalnog/županijskog/državnog proračuna/EU fondova?
Kružni tok, željeznička pruga,vodotoranj, asfalt, kanalizacija, vodovod, nabava novog vatrogasnog vozila te obnavljanje zgrade odnosno ustanove DVD-a Sveti Ivan Žabno.

16. Koliki je postotak učešća seoskog stanovništva u izgradnji?
Otprilike 15% je učešće seoskog stanovništva u izgradnji.

17. Da li su korištena sredstva iz slijedećih izvora financiranja:
   a) donacija
   b) banke
   c) općine
   d) zadruge
   e) drugo__ fondovi iz Europske unije

18. Da li postoji neka posebna osoba, grupa osoba ili organizacija koja se danas dobro brine za interese ovog sela?
    a) **Da ____*Općina***
    b) Ne
19. Da li postoji plan razvoja sela?
    a) **da** b) ne
20. Koje su akcije trenutno u toku (u selu)?
_____Izgradnja vodotornja
21. Što planirate napraviti u narednih 5 godina
    ____*Poboljšanje infrastrukture*
22. Od koga ili od čega, po mišljenju stanovnika, zavisi budućnost ovog sela?
    a) od stanovnika sela
    b) od lokalne vlasti
    c) od samoorganiziranja stanovnika ovog sela
    d) od poduzetnosti stanovnika ovog sela
    e) od zaposlenih stanovnika u jedinicama lokalne samouprave
    f) od političkih stranaka
    g) od politike države
    h) od rada vjerske zajednice
    i) od drugih čimbenika (kojih) _____
    j) ne mogu se izjasniti
23. Što bi trebalo konkretno učiniti za ruralni razvoj u Vašem kraju?

Molimo, označite najviše 5 odgovora oznakom X!

Restauracija i razvoj sela, kulturna baština i očuvanje običaja	x
Poticaj subvencioniranju poljoprivrednih gospodarstava	x
Poticanje ženskog poduzetništva	
Poticanje malih i srednjih poduzetnika	x
Obrazovanje, napredovanje i obučavanje ljudi na selu	
Povećanje broja radnih mjesta u ruralnim područjima	x
Obrazovanje stručnjaka za ruralni razvoj	
Poboljšati mjere upravljanja poljoprivrednim zemljištem	
Ustanoviti mjere zaštite okoliša na području poljoprivrede i šumarstva	
Propagiranje ruralnog turizma i tradicionalnih seoskih obrta	
Poboljšanje ruralne infrastrukture koja je u vezi sa razvojem poljoprivrede	
Promoviranje turističkih vinskih cesta	
Promoviranje visokokvalitetnih autohtonih proizvoda	
Bolja infrastruktura (mreža cesta, vode, struje, telefon i dr.)	x
Poboljšanje socijalnih uvjeta na selu	

Zahvaljujemo Vam na Vašoj iskrenosti, razumijevanju i suradnji!

SAŽETAK

U ovom radu se prikazuju i analiziraju potencijali ruralnog razvoja općine Sveti Ivan Žabno u Koprivničko-križevačkoj županiji. Općina Sveti Ivan Žabno temelji svoj ruralni razvoj na postojećim društvenim i ekonomskim resursima koje je potrebno i dalje unaprjeđivati. Na temelju podataka iz anketnog upitnika i provedenog intervjua prikazani su najrelevantniji potencijali kao što su poljoprivreda, ruralni turizam, obrtništvo, postojeća infrastruktura i lokalno stanovništvo. Važan razvojni čimbenik je Općina Sveti Ivan Žabno, LAG „Prigorje“, Koprivničko-križevačka županija, resorna ministarstva, te sve ostale institucije koje su uključene u provedbu mjera i aktivnosti, te budućeg pravca razvoja kako bi se iskoristili svi postojeći i budući potencijali s ciljem postizanja dobrobiti života i rada lokalnog stanovništva.

Ključne riječi: Općina Sveti Ivan Žabno, potencijali, ruralni razvoj, poljoprivreda